

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1967

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

1467
ΣΚΑ
20P

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

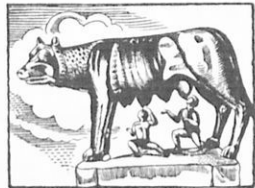
ΑΚΑΔΗΜΑΓΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1967

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος, οὗτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προωνύμιον καὶ ὀλίγον γνωστός ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 100/99 π.Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατίας. Ἦτο πρόσωπος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Ρο), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν. Κατ' ἄλλους πατρίς του ἦτο ἡ Hostilia (ἡ νῦν Ostiglia), κατ' ἄλλους τὸ Ticinum (ἡ νῦν Ραβία). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 64 π.Χ. διέμενον ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὸν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνήκεν εἰς πλούσιαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωτος κατάρθρωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προσφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται, ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π.Χ., ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωτος συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς υποδοχῆς καὶ ἰκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν υποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἱστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι ἱστορικός μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμαίων.

Α) Ἀπολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικά (Chroniḗcōn libri ἢ Chroniḗca) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἤτοι: συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἤθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφῆζομένη ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ. σελ. 7, P 1.) δὲν πρέπει νὰ συγγέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικός αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλοῦσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγείσων ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ρητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπέριωσ μεγαλυτέρας κολλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

Ἐκ πάντων τούτων σφῆζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἐξῆς :

Β) Σωζόμενα έργα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Το βιβλίον τούτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅλως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὅποσον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὄρματο ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπωσ εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸν Μ.Τ. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σωζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομή τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος, οὐγὶ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου Πράβου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπειίας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπωσ τὸν Θουκυδίδην, τὸν Ξενοφῶντα γράψαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δεῖνωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1).

Ὁ Νέπωσ ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ὁμως δὲν

---

* Ὁ Νέπωσ ἐκρίνεν ἐπιωφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τε τὴν μεγαλοφυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὄλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

αναφέρει, ὡς τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπωσ εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικός καὶ συγγραφεὺς περιπίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν Ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἐθνῶν.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπωσ διηγεῖται ὅ,τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (Α 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ *

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246
lescentulus in Sicilia praesse coepit exercitui. cum ante eius ad-
ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginensium,
ipse, ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacessivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amis-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide- 243
retur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates a C. 3
Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere fi- 244
nem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagra-
bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
triam exhaustam sumptibus diutus calamitates belli ferre non
posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitare, si paulum mo- 4
do res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis per-
sequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent.
hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
rediret: non enim suae esse virtutis arma a patria accepta ad-
versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.
Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντι-
στοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικά γεγονότα.

2 At ille, ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 241/38 publican se habentem cognovit, namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari pe-
 2 triculo fuerit Karthago, nisi cum deleta est. primo mercennarii mi-
 lites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum
 numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Africam, ip-
 3 sam Karthaginem oppugnarunt, quibus malis adeo sunt Poeni
 perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetra-
 runt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent,
 239 4 Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris
 238 Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent ar-
 matorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plu-
 res fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis
 Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africae, restituit
 5 patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propa-
 gavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum
 videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 237 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lesceus illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in ma-
 3 trimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamil-
 229 care occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et princeps
 largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium eiusdem-
 221 que post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
 2 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre meditaretur,
 219 3 adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro-
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

H A N N I B A L

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, **1** 247/183
 quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
 superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ce-
 teros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
 cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo **2**
 congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi
 civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur supe-
 rare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga **3**
 Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit,
 qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indige-
 ret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut o- **2**
 mittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, om- 215-205
 nium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc
 tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma 192
 conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- **2**
 ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis
 clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
 tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
 frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
 bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, ei que **3**
 cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc
 adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me, utpote non
 amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens
 Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina 237
 res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra **4**
 proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepis-
 sem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem
 quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sa-
 crificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare ius-
 sit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiuran- **5**
 dum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut ne-
 mini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim
 futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru- **6**

denter feceris, si me celeris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris’.

3 Hae igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam pro-
 228 fectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore successore,
 221 equitatum omni praefuit, hoc quoque interfecto exercitus sum-
 219 man imperii ad eum detulit, in Karthaginem delatum publice
 2 comprobatum est. sic Hannibal, minor quinque et viginti annis
 natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispania
 219 nae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit,
 3 tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam mi-
 sit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium
 218 in Italiam secum duxit. *ut* saltum Pyrenaeum transiit, quacum-
 que iter fecit, cum omnibus incolis confligit: neminem nisi vic-
 4 tum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia
 seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter
 Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius ap-
 pellatur), Alpes conantes prohibere transitu concidit, loca pa-
 tefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset,
 qua antea unus homo inermis vix poterat reperire. haec copias tra-
 duxit in Italiamque pervenit.

4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione con-
 218 sule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Sci-
 pio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit.
 cum his manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures
 217 3 Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc *in* itinere adeo gravi
 morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequae bene
 usus sit. qua valetudine eum etiamnum premeretur lecticaeque
 ferretur, C. Flaminius consulem apud Trasumenum cum exer-
 citu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Cente-
 nium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in
 216 4 Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Teren-
 tius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Pau-
 216 lum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn.
 217 Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

5 Hae pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in

propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum angustis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit, quo repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium fugavit. Ti Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea congredetur. inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confligit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginenses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exercitui postea praefuit resque in Arica gessit [itemque Mago, frater eius], usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

- natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem
 fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque
 peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderen-
 3 tur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gra-
 tum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; ca-
 ptivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera suscep-
 tum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum
 imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius Magonem.
 4 hoc responso Karthaginienses cognito Hannibalem domum et
 199 Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam im-
 perator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae con-
 5 sules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in
 eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit, ac fuerat in
 bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum ut esset pe-
 cunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam superes-
 6 set, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam]
 196 M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem vene-
 runt. hos Hannibal ratus sui exoscendi gratia missos, priusquam
 iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad An-
 7 tiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum
 comprehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius pu-
 blicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iu-
 dicarunt.
- 8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L.
 193 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque [navibus Africam
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad bel-
 lum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat
 ut eum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Magonem fra-
 2 trem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua
 fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum
 solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum
 192 pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est:
 namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum
 3 scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in gerendo bello
 consiliis eius parere voluisset, quam in suscipiendo instituerat,
 191 propius Tiberi quam *in* Thermopylis de summa imperii dimi-

casset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat 4
in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pam-
phylio mari confligit. *in* quo cum multitudine adversariorum 190
sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190
disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut
ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium cal- 2
lidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset, prop-
ter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam por-
tabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium, 3
amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et
argento. has praesentibus principibus deponit in templo Dianae,
simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem in-
ductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni sua pecunia
complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum mag- 4
na cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne
ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque duceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensi- 10
bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo
fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem arma-
vit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis 2
opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiun-
gebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eu-
menes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et 184
mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Ro- 3
manorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal op-
primi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitratur.
ad hunc interficiendum talem inivit rationem. classe paucis die- 4
bus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat
pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas
venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici.
harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo fac- 5
turus erat navale proelium, classarios convocat iisque praeci-
pit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris
tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul- 6

titudine consecuturos. rex autem in qua nave vheretur, ut sci-
 rent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
11 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis
 ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, prius-
 quam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis
 quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mit-
 2 tit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque osten-
 dens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deduc-
 tus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
 3 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit, nisi
 quae ad irridendum eum pertinerent. cuius *rei* etsi causam mi-
 rabatur neque reperiēbat, tamen proelium statim committere
 4 non dubitavit. horum in concursu Bithyjni Hannibalis praecepto
 universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sus-
 tinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non
 esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
 5 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios pre-
 merent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra men-
 tionem fecimus, conciei coepta sunt. quae iacta initio risum pug-
 6 nantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. post-
 quam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re
 perterriti, eum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
 7 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal
 consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed
 saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.
12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae
 Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,
 atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
 2 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit.
 189 patres conscripti, qui Hannibale vivo nunquam se sine insidiis
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla-
 mininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
 3 haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud
 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii
 esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facila

inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificiū exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere, qui imperavit ei, ut omnes fores aedificiū circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum 5 celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno aequievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo Sulpicius autem Blitho P. 2 182 Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios 3 181 de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belligēta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore. 4

- 234/ 149 **1** M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
- 217 ² coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque.
- 214 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
- 207 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has-
- 2.4 ³ drubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardinensem triumphum.
- 199 **2** Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
- 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum cuius
- 194 in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato,
- 184 censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum
- 4 incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
- 3** In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et probabilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem, primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines viderur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina. 150

A T T I C U S

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet filium erudit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendescibat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero, quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior. 4

Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupsit Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio postea quam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque 88 87

sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adolescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis, cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset
 4 carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius conditionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare:
 5 nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

4 . . . . .
 5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opibus
 65 nor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni-

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami- 5 70
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperi-
tatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensa-
sione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
facto tulit pietatis fructum. Caecilium enim moriens testamento 2
adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua heredi- 58
tate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici 3 68
Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo
a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius
quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere simi- 4
litudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q.
Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat,
ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hor-
tensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos
tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio es-
setque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium 6
et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus com-
mitteret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores 2
non petit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem:
quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis
legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re pu-
blica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publi-
cam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps 3
factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens acusa-
vit, in ius de sua re numquam iit., iudicium nullum habuit. mul- 4
torum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit,
ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus,
rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Ci-
cerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere
posset. non enim decere se arbitratur, cum praeturam gerere
noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati 5
serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi-

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

- 13** Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequs quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.
- 14** Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anagnosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos³ habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione meriti solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius¹⁵ comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat² cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia³ Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum,¹⁶ quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, eum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater² quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt iudicio³ praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus⁴ rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

- 17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex-
 42 tulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore
 2 fuisse in similitate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet,
 3 irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.
- 18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
 2 in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficilimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum
 3 virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus
 4 quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornелиi et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliam
 5 quam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poetice quoque, credimus, ne eius expertus esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine
 6 ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit, ita, ut singularum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus describeret: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.
- 19 *Haec* hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos

cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusila nato, privigno suo despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, imprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonum, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complisset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponere bantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeter quam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in inum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos 4 fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

- 22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque 3 reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit, itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula 32 4 ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαίρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαίρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀλλοθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οὔτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρυσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύνατο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαίρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαίρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἔνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρρακιωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio...superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαίρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. e s s e' serviundum = servien- dum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit, quod... intellegebat] διότι... κατε- νεί. sumptibus] ἀφαίρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶ- ται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t... ita ut...] εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑπεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὥστε) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀραιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκαίμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, ὅτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δείξωσιν ὅτι ἠττήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀραιρ. τῆς ιδιότητος cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀραιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀραιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ. ille et sui). ut... (dixerit)] ὥστε... εἶπεν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia, ἣ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡ δύνατο νά τεθῆ καὶ ipsum, διὰ νά συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.—potius... quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῦ τρέπον. domum] οἶκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ ῥ. dixit. (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἕδιον τοῦ χαρακτῆρός του. pertinaciae] δοτικῆ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ἄλλο ἐλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νά ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεισεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρkm. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἑλλήνες, erat] ἀνήρχετο, συνεποσούτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀραιρ.) = his a u t e m. etiam] καὶ, ἔτι... ut... petierint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατὸν, ἀλλὰ σῆτον καὶ τὸ δικαίωμα νά στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπε

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§ 2). cum... pervenissent] ἀφ' οὗ περιήλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 8 000 Καρχηδόνιοι. armorum] ἐξαρτᾶται ἀπ' τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = angustiis loci clausi. fame] ἐπρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλλήλοσπαρρασόμενοι. in eis] μεταξύ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δὲν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κερ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέποτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = ut eo, ἕνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτοῦ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Homilearis μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλικα. Οὗτος ἐφρονεῖσθαι εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. Ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδόνιους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] (= pri-mus) πρῶτος ἦτο ὁ ὁμοῖος... largitione] αἰ γυναικωδωραὶ αὐταὶ προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] αφαιρετικά ὄργανικά. viris] ἐξα-
ναγκάζων τοὺς ὑποταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδο-
νίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀνωνομία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8
ἔτη μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέ-
λιπε τέσσαρα τέκνα, περί ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς
λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμ. concitasse] = con-
citavisse ἕνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥω-
μαίων καὶ τοῦ ἔρκου, τὸν ἵποιοιον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντι-
κείμ. assiduis] περί τούτου ἰδ. Ἄνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμε-
νική εἰς τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς
ἐπιγραφή. ἰδ. Ἀμῖλκ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus..
superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Roma-
num superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑπο-
κειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est in-
fitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὑφείλει νὰ ὁμολογήσῃ.
ceteros] συνηθεστέρον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ.
antecedat] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκασία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμ-
φατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ
ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστώδης τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑπο-
κείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε.
quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδε-
τικόν = ἐὰν δὲ δέν... domi] οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα
τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμηε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως
κατέλιπε τὸν Ἄννιβαν ἄνευ βοήθειας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidia]
ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει
νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρὸς· ἰδ. Ἀριόκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἤ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπαλεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τοὺς μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπόν, μακρόθεν. Εὐρίσκειτο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατόρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τσαούτης... ὥστε... ἐπεχείρησε

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... fecissent comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἤλθον... ἐπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ἡθελόν δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀντίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἔνν. si = ὡς ἐάν, ὡσεὶ συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ ἄτιον alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλίωθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους sentiret] ἐφρῶνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πληρᾶζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ. ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα = (profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἰεσιᾶς καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα ἱστορικῶν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e e... con-

ficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώσως, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ἔργου τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. quaero. vellemme] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = ἐὼν ἤθελον. in castra] = ab bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφρο... ἐδέχθην καὶ... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ. Εὐαγγελίου. instituerat] = cooperat.

5. usque ad] τότε ἕως τὸ ὄσον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἶμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικών διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔρω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες. celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς])).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἔγινεν ἑλξίς πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem. ἰδὲ Ἀμίκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀρχικ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνίθεστ. annos... natus. ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἣτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μετὰ τὸ unus τίθεται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρετικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὄλων τμημα. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις αἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is] καθ' ἑλξίν

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἐνν. viā. reperere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῦα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προστετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικὴ. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίκινον, μεθ' ἣν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἱστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθ. θυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύρων.

3. hoc in itinere] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀρνου καὶ Ἀνσερος (οὖν S e r c h i o). ut] ἐξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. aeque] ἐνν. atque sinistro. usus sit] ἐχρησιμοποίησε, ἰδ. Ἀμ. 1,5. quā] = et eā. lecticā] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] (ἐνν. o c c i d i t) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπωσ νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utrius-

que] ἑκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθύντ. uno proelio [δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnata] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύντοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθοσσε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνα (νῦν T e v e r o n e). Ὁ Ἀννίβας διαβὰς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἤτοι δύο περίπου ὥρων ὄδον ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμεν. Hannibal. locorum angustitiis] ἰδ. Ἀμίλκ. 2,4. exercitus] γεν. Συναπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = sefellit ἐξηπάτησεν (ἔκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] ἰδ. Λεξιλ. obduco. incendit... immisit... κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit. eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἐχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut...nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἢ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατορικῆς ἐξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξίφρασιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἕνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ. ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquies] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ. ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] θά ἤτο μακρὸν (= longum esset «μακρὸν ἂν εἴη»). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = u t e x e o . . . possit. quantus ille fuerit] παρακειμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλῆθι ἐρώτησις = ὅποσον μέγας. . . ὑπῆρξε. quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὑ τ ο ῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀλγήθει ἐλώως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἤττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτίον α' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἔλλην. γλώσσης). Synāpetetai μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. S e i p i o n e. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = u t e o ἴνα... congregaretur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ἰδὲ Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto ἰδ. Ἀμίλκ. 1,2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίκκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἤτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπέϋχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χιλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκασία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta] = 444000 μέτρα] ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s ἀλλὰ τούτους. effūgit] πρην. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Suplicii (et) C. Aurelii.

2. his...magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his consulis. qui (ut ii) agerent... donarent... peterent = ἕνα οὐτοί... cum iis] δηλ. Karthaginiensibus : cum iis καὶ οὐχί se-cum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχί δι' ἕδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eam-que rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὀργαν. ἅ. Τοῦτο ἦτο ἔνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque Romanum. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγγίλιας. essent] (ἕνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = legatis Karthaginiensibus (δοτ. ἅ. ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3,4. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι οἱ K... εἴχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντωνώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἴκαδες, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocā runt] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθύς) ὥς. Ἡ σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π. X.-199 π. X. = 22 ἔτη)· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὡσπερ. Romae] ἐν Ῥώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καὶ... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= ut ea ἕνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (= ut ea) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ προθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἕνα ἅ ὑπάρχει, ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. superesset] ὑπερέμειν. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄντων). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (Legatos) ὑποκείμεν. τοῦ missos (esse). ratus] μετχ. πρμ. με σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερουδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἢ causā δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἤ... δοθῆ. senatus daretur] ιδ. Λεξιλ. β. do. ascendit] συναρθεύστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiatā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἴνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ένν. e u m), ἐάν θά ἤδύνατο νὰ προφθάσουν (αὐτόν). publicārent] (πρκαμ.) = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ιδ. Ἀττ. 22, 3. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] εἴ ποτε (ἀν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως ὅτι θά... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοί, 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ἔθεν ἐρ ἡ μ η ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζευγμα τὸ periisse (β. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δγλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ένν. esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt, ιδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ένν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis eius]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. p a r e re consiliis). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀκιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτ.) δγλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εις τὸ praefuit. in Asiam] = εις τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐχβολὰς τοῦ Εὐρου- μέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὑποίου ἢ νίκῃ μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ροδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἤττηθεις παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μικροῦ Ἀσίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πωε), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὅπερ, δηλ. ἢ παράδοσις. sui] ἰδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρή- την. ut] ἵνα ἢ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἡδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus. principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτωσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότ. ze = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἕτοι ampho- ras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἔθνηκὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάσαι αἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς αἱ Κρήτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τοὺτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροι- μίαν « πρὸς Κρήτα κρητίζειν ». pervēnit] παρχμ. exacuit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἐπραξέε) δύνανται καὶ νὰ παραλειφθῇ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἢ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (= Prusiae)· παρατ. ἀποπείρας = προσεπάθει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπαλάφεις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἤθελεν ἔρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἢ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν. classe] ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi) ἐμελλον νά... superabatur] ἤτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρ. E u m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν, πλείστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἐμελλε νά... omnes ut] ἐντωνότερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habent. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classiarioris) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγῆται ἢ λέξις αὐτῆ χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἢ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2 quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6. esset] ἤτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistolā] άφαιρ. άπόλυτος. Το β. solvo άρμόζει κάλλι-
στα. Κατά τήν τότε συνθήειαν αί έπιστολάι, και μάλιστα αί μυστικάι,
οῦσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρημόζοντο άνά δύο και περιεδένοντο διά
ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ής τά άκρα συνενούμενα έσφραγί-
ζοντο διά κηροῦ. quae... pertinerent] έτέθη ύποτακτική, διότι ή πρό-
τασις εῑναι άποτελεσματική = πράγματα τοιαῦτα, ώστε... eum] τόν
Εὔμένη. cuius re i] ή όνομαστ. quae re s. neque reperiebat] ά λ-
λ ά δέν άνεύρισκε (χ ω ρ ί ς ὄ μ ω ς ν ά...).

4. Hannibalis] γεν. ύποκειμενική. universi] ιδέ 10,5 : omnes.
quorum] = horum a u t e m . fuga] άφαιρ. όργαν. praesidia] =cas-
tra nautica (ιδέ κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αίτιολ.

5. in] εις, έναντίον. conici coepta sunt] (ύπό τών άνθρώπων τοῦ
’Αννίβα) νά ρίπτωνται ήρχισαν. ’Ο τύπος coeptus sum τίθεται, όταν
τό άπαρέμφ. έχη (έδω τό conici) παθητικήν σημασίαν. iacta] =
cum iacerentur, ένῶ έρίπτοντο. neque... poterat] αλλά δέν... ήτο
δυνατόν. quare... fieret] διά τί... intelligi] (άπροσώπως). Πρέπει
έκ τοῦ pugnantis νά νοηθῇ τό a pugnantis.

6. oppletas] ένν. esse. serpentibus] άφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτε-
ται μετ τοῦ oppletas. cum] σύνδ. αίτιολ. vitarent] έπρεπον, ώφειλεν
νά... ιδέ 9,1 : conferret. puppes] έπί στρατιωτών θά έτίθετο
t e r g a .

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι άριθμητικῶς
ήτο κατώτερος ιδέ 10,4 : superabatur. arma] = exercitum. ’Η λέ-
ξις έτέθη έπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ύπεροχής τοῦ έχθροῦ ὅχι μόνον
εις άριθμόν άνδρῶν, αλλά και εις πολεμικήν παρασκευήν. alias] έπίρρ.
pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εις άντίθεσιν πρὸς τοῦς classia-
rios ιδέ 10,5. prudentiā] άφαιρ.

Κεφάλαιον. 12.

1. dum geruntur] έν ῶ χρόνῳ έ π ρ ά τ τ ο ν τ ο . accidit] πρην.
legati] άναμφιβόλως οὐχι οί πρέσβεις τοῦ Προυσίου, αλλά οί πρέσβεις
τοῦ Εὔμένουσ έλθόντες εις ’Ρώμην έπεισαν τήν Σύγκλητον νά ζητήσῃ τήν
έκδοσιν τοῦ ’Αννίβα. Romae] =έν ’Ρώμῃ. apud] εις τήν οίκίαν τοῦ...
consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā]
μετοχή άπόλυτος = μνησίας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Pru-
siae regno] τοῦτο έγνώριζεν ή Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ με ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.) ὑποκείμε. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτός) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἄννιβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] q u i p p e qui διότι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἑαυτῶν ἔχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῶ Προυσίχ). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμενον, ἤτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi que] = sed Romanis. Τὸ que = ἄλλά. dederet] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου u t, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = ut que sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postulant. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάλιστα ἐκελευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἴτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = l e g a t i. comprehenderent] ὑποκ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. Ὁ εὐθέως λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (e s s e). Τὸ ὑποκείμε. eos ἢ (illos). Τὸ locum... inventuros ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπήρξε ταυτοχρόνως δεῖλος καὶ ὑποκριτής, in castello] τοῦτο ὀνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἰτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπὶ τὰ ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμε. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ ususi)· ἰδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μετὰ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = e t i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλάγιαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, εἰάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. s e] ὑποκ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν αὐτὸς νά... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά...). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. Ὁ πληθυντ. ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφε-

ρεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = 'Iδ. consuesco

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquieuit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3 καὶ Hm 3,1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὕπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἐνν. e u m esse... in annali suo] ἐνν. l i b r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ιδὲ β. Ἀττικῶ 18,1. 2) scriptum] ιδὲ 8,2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἤτο... καίπερ ὦν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαίρετικῆ. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτικῆ. ex eis] ἐκ τούτων, duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. c u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγῶρ.

4. . . . .

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανός τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος (ὦν). in Sabinis] = i n f i n i b u s Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ιδὲ καὶ 11,4 : in concursu. censuraque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foro] τὸ -que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. Ἄνν. 3,4 : Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρέβῃ (ἀσκούμενος εἰς τὴν δικαστικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ιδὲ Ἀμίλκ. 3, 4) εἰς τὸ νοοῦμενον cum esset (= ὦν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-

κία αὕτη ἦτο νόμιμος διὰ τὴν ἑναρξίν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... ut] σύνδ. χρόν. (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σή- νην εἶναι γνωστοτέραν ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π.Χ.). cum quo] = quocum, cum e o t a m e n. pro] ἀνα- λόγως πρὸς. perpetua... vitā] ἀφαιρ. χρόν. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) ἀντὶ plebis (οὗ ἡ ὄνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles qurules καὶ δύο aediles plebei (γεν. ἢ (κατὰ συναίρεσιν τοῦ plebei] plebi).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὦν). ex qua] σύνδεσον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. R o m a m). quod] αἰτία. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἄριξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφεί- λετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποιήσιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγραφῆσιν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὥραϊον. quam] ἢ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριαύ- βων. Sardiniensem] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέ- σθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκούστος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = potsquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2,2 : consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = s e d non (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua

ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον ἀντί δηλ. νὰ μεταβῆ ὡς ἀνούπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure) ἀφαίρ. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ 'Ρώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωματῶν τῆς ἐλευθέρου πολιτείας (π.ἕ. τῆς προαυτοκρατορικῆς 'Ρώμης). severe praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· ἰδὲ 1, 1. in... nobiles] ἐξεδιώξε τινὰς τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τὸναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadverit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντί quibus rebus) = ut eā re luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεύσαντα εἰς 'Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῆ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βραχύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσαύτις ἠθωώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμίαν... ἀλλὰ τὸναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀφαίρ. ἰδιότητος. et-et-et-et-et-] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῆ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον περὶ λατινικῶν ἔργων. peritus iuriconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ῥήτωρ. imperator] στρατηγός. Ὁ Κάτων ὕπατος ὢν ἐκυρίευσεν μέρη τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ἰδὲ καὶ Hn 8,3 : Thermopylis). probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ῥήτωρ δόκιμος, ἀξιὸς ἐκτιμῆ-

σεως. cupidissimus litterarum] (γενική ἀντικείμεν.) = ἐνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀριετὰ γέρον, γέρον πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἤθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐδῶ ὁ ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπωσ. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα λόγους ῥητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφίζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἔνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἕδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιουργημὰ τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφίζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυθηεῖς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτιμῶσ φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεῖς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθωφόθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ὁ Νέπωσ ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. videntur] (πληγίχ ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit)· ἀναφέρεται εἰς πᾶν

ὅ,τι ἦτο ἀξιολόγητον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κτλ.) admiranda] ἄξια θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσοῦβρων τῆς Gallia eisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. *libris*.

5.

Α Τ Τ Ι Κ Ο Σ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompos, υἱὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, ἐὰν ᾔθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἄνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium eruditum] δηλ. *erudiendum cura-vit* (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ.).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tra-debantur] (ἀντικείμεν. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavitas oris (ὀνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον ἀποτέλεσμα τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clari-us... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θά) ἠδύνατο νὰ ὑποφέρωσι...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρα-τηγοῦ Γάτου Μαρτίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi. fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentu-lus] νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] (ὢν) δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κάτων. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociat-is animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρόν. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ

τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Ἄττικός. iuvit] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφιξεως αὐτοῦ. *adulescentem Marium*] τὸν νέον Μάριον. *hostem iudicatum*] ἐνν. *patriae*. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. *cuius*] οὗ = διότι τούτου. *fugam*] τὴν φυγὴν (ἕνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). *pecuniā*] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. *aliquod*] τὸ *aliquod* μετὰ τὸ *ne* εἶναι ἐντονώτερον τοῦ *quod eodem*] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). *hic*] ἐνταῦθα. *ita... ut... esset*] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. *adulescentulo*] οὖς. *opibus... inopiam* (λογοπαίγνιον)] διὰ τῶν χρημάτων αὐτοῦ τὴν ἀχρηματίαν τῶν Ἀθηναίων. *cum*] = ὁσάκις, ἑάν. *eius*] δηλ. *versurae faciendae*. *se interposuit*] παρενεβλήθη. *atque ita*] καὶ οὕτως. *acceperit*] (πρkm. ὑποτ.) ἐδέχθη. *quam dictum esset*] ὑποτακτ. καθ' ἑλξιν τῆς ἐγκλίσεως καὶ διότι δηλοῦ ἀόριστόν τι = ἢ ὅσον (ἐκάστοτε) ὠρίζετο ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου. *passus sit*] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. *debere*] ὀφείλῃν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον *eos*, δηλ. *Athenienses*, διότι ἐβοήθει ἐξ ἰδίων χρηματικῶν μέσων.

5. *indulgendo*] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δῆλῳσιν τοῦ ὀργάνου = *indulgentiā suā*. *neque*] ἐνν. *patiebatur*. *multiplicandis usuris*] = *multiplicando* (ἀφαιρ. ὀργ.) *usuras* διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. Ὁ κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1% τὸν μῆνα (ἦτοι 12% ἐτησίως)].

6. *alia*] σύναψον μὲ τὸ *liberalitate*. *singulis*] εἰς ἕκαστον. *seni* ἀντὶ *sex* ἔξ. *Athenis*] (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. *hic*] ἐν ταῖς Ἀθήναις. *gerabat*] ὑποκείμε. *Atticus*. *communis... par*] ἐνν. *esse*. *quo*] = *eo i g i t u r*. *honores quos possent*] ἐτέθη ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρίη (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατὰς τιμὰς.

2. *affuit*] δηλ. *Athenis*. *ne*] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. *restitit* (*resisto*). *ne... qua*] = *aliqua*. *sibi*] δοτ. ἡθικῆ. *absens*] ἀφου ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. *aliquot*] δηλ. *effigies*, *statua s*. *ipsi*] = *Attico*. *Phidiae*] (δοτ.) ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θά

-εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. το πικὴ. posuerunt] ὑποκειμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκειμ. τοῦ ὑπονουμένου est ἢ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] ὅτι δηλ. in ea... urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in ea...esset = ἐν τῷ αὐτῇ πόλει ἐν ἣ ἤδρευεν ἡ παγκόσμιος ἐξουσία. orbis terrarum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δηλ. urbem. Ἀντικειμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ τοῦ ὑπῆρξε τυχεῖα καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς παρέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc (ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δηλ. contulisset] ἰδ. confero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā ἰδὲ 17, 3. omnes] ἢ omnibus (δοτ.) unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitatis Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus ἰδὲ καὶ 2,3: carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consuli- bus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόνου τῶν ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius] = sed eius ἀλλὰ τοῦτου. ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἠδύνατο) ad summan senectutem (δηλ. Caecilii) sine offensione (ἐνν. huius γεν. ἀντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem (= etsi eum). posset] ἐπέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἕκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π.Χ.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante — sestertium] ἰδ. Λεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque]

(= και μάλιστα κατά λέξιν=και τούτον τόν γάμον. conciliarat] = conciliaverat. cum quo] αντί quocum. etiam] έτι, άκόμη. ut] = ita ut εις τρόπον ώστε. iudicari] (άπροσώπως) = να κρίνη (να ίδη) τις. possit] ένεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ύσχυε και ότε έγραφεν ό συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ήτο έπιστήθιος φίλος του... autem] δε, (πρὸς τούτοις). iis temporibus] δηλ. από του 89 - 68 π.Χ. intellegi] (άπροσ.) = να κατανοηθῆ, να κατανοήση τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξὺ εκείνων έν οις υπήρχε τόσον μέγας άνταγωνισμός δόξης. essetque] = atque (ut) esset (ύποκ. είναι ή 'Αττικής). talium] τοιούτων, ούτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εις τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρίς έν τούτοις να... quod] διότι. 'Η συντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus) Τολμηρά μεταφορά αλλά συνήθης. in sua potestate] κύριοι έαυτῶν, εις κατάστασιν να πράττουν ό τι θέλουν.

2. cum] ει και (= quamvis). capi... geri] = άπόκτησις... διαχειρίσις. more maiorum] έντίμως (ώς οι παλαιότεροι), άνευ δηλ. τεχασμάτων και δωροδοκιῶν κατά τὸν χρόνον τῶν έκλογῶν πρὸς διαφθοράν του φρονήματος τῶν έκλογέων και άγοράν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ύποκ. honores). 'Η ύποτακτική, διότι δηλοῖ τὸ ύποκειμενικόν. conservatis legibus] άφαιρ. άπόλυτος = άνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετά σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ό προσδιορισμός ούτος άνήκει και εις τὸ neque peti more maiorum] = έν μέσφ... άφειδῶν δεκασμῶν... tam] έπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς όφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ένταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα του κράτους. corruptis moribus] άφαιρ. άπόλυτος (αιτιολογική).

3. praes - manceps] ό μισθωτής ή έργολάβος (manceps) όφειλε να καταβάλλη χρηματικὴν τινα έγγύησιν ή τουλάχιστον να παράσχη αξιόχρεων έγγυητήν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιτόρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. Cicerone]. 'Ο Κόιντος Κικέρων (ιδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π.Χ. διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἠδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἠρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἕνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] ὅτι ἀπεδίδετο, ἐγίνετο, ὠφείλετο. Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δὲν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἂν καὶ (=quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ. =quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατέβησε (εἶχεν ὠραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] ιδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio—silva] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familia... optima] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate - forma] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t i n e ā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δούλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset

τοιούτος, ὥστε νά μή. . . utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καί ἀντιγραφῆν. artifices] ἐνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαίρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δούλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικειμένου concup). a plurimis συμπληρ. fieri τ.ξ. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυνητικῆ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύνανται τις νά ἴδῃ. continentis] = proprium (=ἴδιον) continentis (=ἐγκρατοῦς). iudustriā] ἀφαιρ. pretio] (ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d non mediocris] = magna. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντι est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus — sumptuosus] συμπλήρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὅποιον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἐδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτικὴν δὲν εἶναι κλασσικόν. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικῆ = putare possum. cum] μολονότι. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sestertium=3000 σηστερτίων (ιδ. Λεξιλόγ.). expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος (ιδ. Λεξιλόγ. λ. expendo). sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. audītum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] — ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως (ιδ. Λεξιλ. cognosco). praedicamus — interfuimus] ἀντι' α' ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῦ τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = p r a e t e r anagnosten. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliqua] οὐχὶ ullā, διότι τὸ non umquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). cenatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum] = tales ut eorum, abhorrerent] υποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. eum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἕνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων = ὥστε... — in sestertio vicens] = in vicens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens] = in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. iu utraque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλοῦστοι Ῥωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καί, eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditūs. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἅτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνανται τις νὰ συμπεράνη πῶσον ἐσπάνιζεν ἡ ἰδιότης αὐτὴ εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pari] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικειμ. τοῦ polliceri. Τιθεταὶ ἡ υποτακτικὴ, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὡσάντις τι. adnuisset] ἡ υποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκειμ. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικει. sui = τὴν γνώ-

μην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. qua] δηλ. existimatione (β' ὄρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ιδέ, 6,5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis: ιδέ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inentiā — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμε. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὦ ν). Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἄττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἄττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικῆ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὀμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρημόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθήσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἄττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε.. ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἄττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γῆρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]. Ἡ «συναγωγὴ» τῶν πρὸς Ἄττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἥτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφεισῶν). quae] δηλ. v o l u m i n a. qui legat] = si quis ea legat εἰάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν συνεχοῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου, vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ v o l u m i n i b u s. nihil. non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ'ὄν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπωσ prudētia] δηλ. Cicero nis. divinationem] τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. vīno se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.) Το se ἀντι eo. futura] συμπλ. esse, ὅτι θά συμβοῦν. usu] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.)· ἰδὲ Ἄνν. 12, 3 καὶ Λεξιλόγιον. cecinit] τὸ ῥῆμα cano κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἃς οἱ μάντις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (= cur) τί, διατί; plura] σύστοιχ. ἀντικείμε. commemorē] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ, cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ. ἀντικείμε. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = redisse. aequalē] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματικὴ (ἀντι τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἐξαρσιν τῆς πράξεως. extulit (ῥ. effero) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. hunc] = Atticum. ea indulgentia] ἀφαιρ. ἰδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἢ σύνταξις: ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret..., καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā — doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο δέν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύσιν). ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντι morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέλειπεπεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὅλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3,3 3. ἐν τέλει). in volumine] ἰδὲ Ἄνν. 13, 1: in annali suo. exposuerit] ἐξέθηκε. magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιποφύρου

έσθητος άξιωθέντας, τ.έ. τούς ύπάτους, τούς στρατηγούς. 'O a n n a - l i s τού Άττικου έφθανεν άπ' άρχής μέχρι του 54 π.Χ.

2. est] ύπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, l i b r o. suo tempore] έν τῷ χρόνῳ καθ' όν συνέβαινε (έν χρονολογική τάξει). ex eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o. possimus] ιδ άνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αυτό τουτο, έντελῶς, τὸ αυτό, δηλ. τήν έρευνην περι τοῦ γενεαλογικου δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς 'Ρώμης οικογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātu] ιδ. 'Ανν. 11,4. Iuniam familiam] εις ταύτην άνήκεν ό Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ή λέξις αύτη άναπτύσσεται δια τῶν έπομένων=έν (χρο- νολογική) τάξει· ιδέ § 1 : ordinavit. quis...] πλαγία έρώτησις. 'Εννοεί τούς έχοντας άξιώματα. ('Η άντων. άναφέρεται εις τὸ όνομα=τις ; πῶς ὠνομάζετο ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus· ιδέ λε- ξιλόγ. λ. orior. ortus] ιδέ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καί κατά τίνας χρόνους, και τότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς έξής: pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (f a m i l i ā). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ὄρ. τῆς συγρ. εις τὸ dulcius=iis igitur libris. iis] δοτ. ήθική. notitiae virorum] virorum γεν. άντικ.=noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, και. credimus] άντι· credo έγώ ό Κορνή- λιος Νέπως (δια τουτο τὸ ρήμα έτέθη παρενεθιτικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (όλους) τούς άλλους : 'Η δοτική συνηθεστέρα. ιδ. Hn. 1,1. A. 3,3.

6. exposuit] ένν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] έναστου sub... imaginibus] αί εικόνες αύται, καθῶς και οι στίχοι, εύρίσκοντο εις τὸ 'Αμάθειον (= τὸ ιερὸν τῆς Νύμφης 'Αμαλθείας) εις τὸ τῆς 'Η- πείρου κτήμα αυτού (ιδέ 'Αττ. 14,3). facta magistratūsque] τὰ δημό- σια ύπουργήματα έν ειρήνῃ και έν πολέμῳ. quaternis quinisque] quinis και -ve) δι' ὄχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε (στίχων). descriperit] (ύποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ άναφορικόν συνάπτει τήν φράσιν πρὸς τήν προηγούμενην και προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ακολουθούσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ύπο- τακτική δυνητική). tantas res] τσαύτην (ή τόσον) σπουδαίαν ὕλην.

declarari] τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξήγησις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόνις δύναται νὰ γίνῃ πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ἰδὲ 16,4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα δῆλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τετελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἄνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi C a e s a r i s filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = οἷτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἤττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κινέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παρομιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγούστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίφ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅτι. ei] δηλ. Caesari. quod... detulerit] (ἡ ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. Ὁμοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὄριστ. (θὰ ἠδύνατο νὰ τεθῆ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. nihil ei non... quod... quod nemo... consequi. τ.ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἠθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βεψονία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὀμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῦ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγούμενην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἤδη) πρὸ. cum] (ἰδὲ 2,4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ῥώμης. quin] χωρὶς νὰ ἰδέ, 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἐπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἐμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγούμενης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαίρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἐλληνικὴν εἴτε τὴν Ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφή τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διόκει τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐνῶ ὁ Ὀκταβιανός ἐν τῇ Δύσει. Ὁ Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου (ἰδὲ 3,2 καὶ Ἀνν. 5,3). Ὁ Ἀττικὸς διέτριβε τότε ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiozem facere. sibi] πλεονάζον ἐξείρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiozem facere Atticum quid ageret (ὁ Ἄντ.)

5. hoc (ὕποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ 'πῆ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ιδεῖ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητική (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἄντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. incidere. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complisset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἦτο συνήθεια ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινόμενους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indigisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on = -on). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτική ἠθική μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου νοσήματος. facilia] (εὐκόλα), ἀνώδυνα. proponebantur] προστείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ιδ. Κάτ. 2,1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυμένου (τοῦ ὀρθοῦ ἢ εὐθέως ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (ὀλισκαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις συριγγίων (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν... συμβῆ.

5. ut] (εὐθὺς) ὥς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἶπεν : ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλάγια ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

καιρόν. cum] αιτιολ. testes] κατηγο. nihil] έντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω... satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νὰ πιστεῦσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ἔτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertinere. ut mihi consulam] περὶ ἐμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ τῶν βασάνων, τὰ ὅποια ὑπέστην μέχρι τοῦδε, ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἤθέλησα νὰ ἀγνοῆτε) = ἐπιθυμῶ νὰ μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid] = si quidquid. cibi] γενικὴ διαιρετικὴ. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ηὔξησα. deinde] ἔπειτα (ἐὰν δηλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σὺναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μὲ τὸ νὰ προσπαθῆτε νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμε. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ἔπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς τὴν κατάστασιν ἧτο... superesse] = superstitem (= ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae.. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρεᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ῥ. in eo. pridie Kal(endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. 'Ἐγεννήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ ἔτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὡσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Arriam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegates, Ἰνσ., θηλ., Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.
- Aemilius (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος. 1) ῥωμαῖος ὑπάτος, ὅστις ἐφρονεῖτο κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Hn 4,4. — 2) ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 182 π.Χ.) Hn 13,1.
- Aemiliī, ὄρουμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4.
- Africa, ae, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Hm 2,2.
- Africanus, ἐπωνυμία τῶν Σικελιῶνων ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μάρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes. Ἰνσ., θηλ., Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.
- Anicia, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.).
- Antonius (Marcus), Μάρκος Ἀντώνιος, εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Appenninus, i, ἄ., τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Appia (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητής (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφύζονται ἔτι λείψανα.

- Apulīa, ae, θηλ., Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.
- Arrētīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτροουρίας (νῦν Arrezzo).
- Asīa, ae, θηλ., (Ἀσία). 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία (Ἀνατολή) Hn 8,4 - 2) ἡ Ῥωμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) Ἀσία, A 6,4.
- Athēnae, ārum, θηλ., Ἀθῆναι.
- Attīcus, (T. Pomponius Atticus), ἰδ. C. 3,5, Hn 13,1 καὶ βίον Ἀττικῶ
- Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, Ῥωμαῖος ὑπάτος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.
- Baebius, Βαίβιος, ὄνομα Ῥωμ. οἰκογενείας ἰδ. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornelius), Βάλβος (ὑπάτος τῷ 40 π.Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barca, ae, ἄ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσωνομία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithynī, ōrum, ἄ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynīa, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.
- Blitho, ἰδ. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μάρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.
- Caecilīus (Quintus), πλούσιος Ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικῶ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ. C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar (C. Octavius) : Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνομίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψίᾶς τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Ὑιοθετήθει παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίτης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

- Capitolium, ἴι, οὐ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20,3.
 Capua, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.
- Cato, ōnis. 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius ἰδ. βιογρ. Κάτωνος. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis (Ὑτικαῖος), διότι ἠνθοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγούμενου A 15,3.
- Catulus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὑπατος (242 π.Χ.).
- Centenius (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4,3.
- Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὑπατος (181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Cicero, ōnis. 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικῶ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A1, 4,5, 4. 16,6,1,3.— 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικῶ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.— Πληθ. Cicerones = M. καὶ G. Tullius Cicero A 15, 3.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidium, ἴι, οὐ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio) πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἑλλεσπονδίων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova).
- Claudius. 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὑπατος (196 π.Χ.) Hn 7,6.— 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὑπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβου παρὰ τὴν Σήγγην C 1,2.— 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14-37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.
- Cornēlius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὑπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1 ἰδὲ Cethegus καὶ Scipio.
- Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 4,5.

- Crēta, ae, θηλ., Κρήτη: Cretenses, ἴμ., ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρήτες.
- Cyrēnaei, ὄrum, ἀ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτεύουσάς τῆς Κυρήναικῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρήναιοι.
- Diāna, ae, θ., Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηναίας. Ἐπιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μετὰ τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.
- Domitīus (Cn.=Γναΐος), Δομίτιος, ῥομ. ὑπάτος (32 π.Χ.).
- Drussilia, ae, θ., ἰδ. Claudius ἀρ. 3.
- Ennīus (Q.=Quintus), Κόιντος Ἐννίος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥομ. λογοτεχνίας. Ἐργαστήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.
- Epirotīcus, Ἡπειρωτικὸς, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.
- Eryx, ἕcis, ἀ., Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν] M o n t e] San Giuliano).
- Etrurīa, ae, θ., Ἐτρούρια (νῦν T o s c a n a), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.
- Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περσείας (197 - 159 π.Χ.).
- Fabīus. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator =Μελλητής), ὑπάτος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἐξῆς. C 1,2. Πληθύντ. Fabīi, ὄrum, ἀ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων, A 18, 4.—2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥομαῖος ὑπάτος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1.
- Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρὸς, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.
- Feretriūs, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως=ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.
- Flaccus, ἰδ. Valerius.
- Flaminīus (Titus Quintīus), Τίτος Κοῖντιος Φλαμίνιος, ῥομαῖος ὑπάτος (τῷ 198 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλᾶς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων.
- Flaminīus (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥομαῖος ὑπάτος (217 π.Χ.).

- Fregellae, ārum, θ., Φρεγγέλλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.
- Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὕπατος (196 π.Χ.).
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπικίσιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).
- Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἤτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3,4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynii, ōrum, ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράχχος (Γράχχος), ῥωμαῖος ὕπατος τῶ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφρονεῦθη τῶ 212 π.Χ. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀνίβια.
- Graecus, ἑλληνικός, ἑλλην Hn 13, 2. C 3,2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, « Γραΐγαι Ἀλπεις » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖος βράχος), Γραϊκαὶ Ἀλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὕψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὕψ. 1860 μ.). "Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (π.ἑ. Γραΐαι Ἀλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἑλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οὐ., Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).
- Hamilear, āris, Ἀμίλλας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀνίβια, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 —+229 π.Χ.) κατὰ τὸν ἀ' Καρχηδ. πόλεμον. "Όνομα πολλῶν ὀνομαστώων Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλλας ἐπεκαλεῖτο (Barag Barak ἢ Barca = ἀστραπή, τὸ ἀστράπττον ξίφος).
- Hannibal, ālis, Ἀνίβιας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλλα Βάρκα. "Όνομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. (Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρός ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλλα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3, 1. — 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀνίβια, φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3,3. C 1,2.

- Helvius (C.), Γάιος "Ελβίος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.).
- Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστός ἔθνικὸς ἦρως τῶν Ἑλλήνων. Hercules Graivus (= Graecus ?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.
- Hippo, onis, ἄ., Ἰππῶν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Κερχιδόνος (νῦν B o n a , γαλλ. Bône).
- Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινή Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθοντ. Hispaniae (C 3,4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ.ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρος (νῦν Ebro) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐνταῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβήρος.
- Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλός (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ρήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ.).
- Italia, ae, θηλ., Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.
- Iuppiter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20,3. — Ἐπίσης καίτοι ἀντὶ τοῦ Baal (= Ἥλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Κερχιδονίων Hn 2,3. ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e, καὶ Carthaginiensis, Κερχιδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.) Hn 1,1. Οὐσ. πληθοντ. οἱ Κερχιδόνιοι Hn 1,3. 2,3. Hn 7,1 ἐξ.
- Karthāgo (καὶ Carthāgo), γῆνις, θηλ., Κερχιδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφίζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Πομπηίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.
- Labō, ἰδ. Fabius ἄρ. 2.
- Lacedaemonius, Λακεδαίμονιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).
- Ligures, um, ἄ., Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενάαν (νῦν G e n o v a).
- Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Λόγγος (ὑπάτος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.).
- Lucullus (Lucius Licinius), Λούκιος Λικίνιος Λούκουλλος, Ῥωμαῖος

- ὑπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν Α 5,1.
- Lusitāni, ὄρουμ, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί ἰδ. Hispania.
- Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάκιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 242 π.Χ.) Ην 1,3. 5.
- Mago, ὄνις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλήρες Marcus Claudius Marcellus) 1) ῥομ. ὑπατος (τῷ 212 π.Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, παρθητῆς τῶν Συρακουσῶν Ην 5,3. C 1,2. — 2) ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π.Χ.) Ην 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὑπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἀπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — Πληθ. Marcelli, ὄρουμ, ἄ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων Α 18, 4.
- Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρτίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) Α 1, 4. 2,2. 15,3.
- Maximus, ἰδ. Fabius.
- Minucius : 1) Quintus Minucius Thermus, Κόντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὑπατος (193 π.Χ.) Ην 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, Ἰππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Ην 5,3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.
- Nōmentānus, Νομεντάνος, τοῦ Νομέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης. — Nomentanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.
- Numidae, ἄρουμ, ἄ., Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Octavius, ἰδ. Caesar 2.
- Padus, ἰ, ἄ., Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.
- Pamphylium mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικῷ.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 11,5. Pergamēni, ὄrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.
- Perpenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 92 π.Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π.Χ.).
- Phidias, ae, Φειδίδης τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3,2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2,4.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἄ., Φοίνικες = Καρχηδόνιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1,2. 2,3. Hn 1,4. Poenus (= Hannibal) Hn 10,1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονι(α)κός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μάυρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prusīa (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε' (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβη).
- Pyrenaeus saltus, ἄ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημερινῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἄ., ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e e a v a l l o). Ἐπὶ τοῦτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).
- Rhodānus, i, ἄ., Ῥοδανός, (νῦν R h o n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodīi, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.
- Roma, ae, θ., Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ῥωμαῖος οὐσ. Romāni, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥωμαῖοι.
- Romūlus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- rubrum mare, οὐ., ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, ὄrum, ἄ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1,1
- Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-

- lencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3,2.
- Sardinia, ae, θ., Σαρδῶ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio, ōnis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6,1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἰοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1,2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π.Χ.).
- Sicilia, ae, θ., Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13,3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π.Χ.).
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἰλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονίας (Σπάρτης), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13,3.
- Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicius : 1) Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὄνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθὴς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος (τῷ 51 π.Χ.), A 2,1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13,1.
- Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλω. Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτητοῦ αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Terentiūus (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 216 π.Χ.
- Thermopylae, ἄρυμ, θ., Θερμοπύλαι Hn 8,3.
- Tibēris, is (κλιτ. Tiberim, ἄρσις, Tiberi), ἄ., Τίβερις (νῦν Tevere). ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης.
- Torquātus: 1) Manliūus Torquatus. Λεόνιος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπάτος (τῷ 65 π.Χ.) A 1,4, 4,5.— 2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προσηγομένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.
- Trasumēnnus, i, ἄ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσι. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐπρουρίας (νῦν Lago di Perugia).
- Trebia, ae, ἄ., Τρεβία (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διακρῆων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).
- Tullius, Τύλλιος ἰδ. Cicero.
- Tuscūlum, i, οἰ., Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.
- Utica, ae, θ., Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerīus (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1,1, 2,1.
- Venusfa, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατὴρ τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.
- Vettōnes, um, ἄ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsaniūus, ἰδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσον (Βόλσον), ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π.Χ.) νικητῆς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13,2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος Hn 6,3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

Α

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἀπό, ἐκ, Hm 2,4. Hn 2,1. 2,2. 6,3. 7,7. A 20,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐγκντίον τινός) Hm 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς: ἀπό, ἐκ C 2,4. 3,2. A 5,3. 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A1,1. 18,3 (a quōque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας: a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1,5. A 1,1. 14,2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἵτιου: = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2,2.

C 2,4 κ.λ. A 13,2. 19,1. 20,4. ab-aliēno, 1. (ἀποζενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρόν Hm 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσιικρήσασαι Hm 2,4. ab-est, ἰδ. absum.

ab - horrēo, ūi, —. 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω.

ab-īcīo (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ iācio), iēcī, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [ἀποθέτω]).

abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἰδ. absum.

ab-sum, afūi, abesse, εἶμαι ἀπόν, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20,1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειῶται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μετ' ἔκκιστον ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀρίστ. — Ἐκιάστης λέξεως ἢ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐντὸς ἂν ἢ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

χω, εἶμαι μακρὰν Hn 6,2. absens ἀπὼν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.— 2) ἀπὼν (ἄνευ συνδρομῆς, συμπράξεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως πρὸ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορητικὰ) ἢ πρότερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ Hn 13,2.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πράξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ιδ. hasta). 2) Africam (= ad Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν Hn 8,1. 3) παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι A 21,4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω. accēpi, ιδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessio, ὄνις, (ἐπ)αὐξήσις.

ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdi,—, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει νά. . . Hn 12,1.

ac-cīpio (ad καὶ cāpio), accēpi, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2,4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14,2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.

accurātē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ (ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος). in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ ιδ. suis.

acīēs, eī (τάξεις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτική παράταξις Hn 11,1. 3) in acie (κατὰ στόμα), κατὰ μέτωπον Hn 5,4.

acquiēvi, ιδ. asquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀνα)παύομαι. 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, (ἀνα)παύομαι.

acriter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.

acrius, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrime (acer, aeris, acre δριμύς, ὀξύς).

acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta, δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα (ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκούμενον (εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται καὶ ἄδεται), ὡς π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνική παράστασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα. 3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὕπερ ἀναγινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δειπνοῖς]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αἰοδός.

actor, ōris, ἄ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἔκτελων τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργω ὑποστηρικτής ιδ. auctor. ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸς, εἰς Hn

2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ένν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον άπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, άφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22,4. — 2) χρονικῶς μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17,3.

addīdi, ιδ. ad-do.

ad-do, addīdi (έκ τοῦ addēdi), additum (έκ τοῦ ad-datum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὁδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspensionem καθίστημί τινα εἰς ύποψίαν, καθιστῶ τινα ύποπτον.

1. ad-ēo, adīi, aditum, adīre, προσέρχομαι.

2. adēo, έπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).

ad-hībēo (έκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπεία (κάνω κούρα).

adhuc, έπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ιδε ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, netum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, ιδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οῦ., τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum (έκ τοῦ ad mōdum = μέχρι τοῦ άπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonītus, ūs, ά. (admōnēo παραι-

νῶ) παραινεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός), ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4. άποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ά. (κυρίως μτχ. ένεστ. τοῦ ῥ. adolesco αυξάνομαι), ὁ νέος άνήρ (άπό 17-42 έτῶν) Hm 3,2. A 16,1.—2) έπιθετικῶς, νέος έν νεανικῇ ήλικίᾳ A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδική ήλικία. adulescentūlus, i, ά., μεῖραξ, νεανίας, (νέος άνήρ) A 2,1. 2,4 (ένθα πρόκειται περι νέου έχοντος) ήλικίαν 23 περιπου έτῶν). 2) έπίθ. admodum adulescentūlus πολὺ νεαρός Hm 1,1.

adventus, ūs, ά., άφιξίς.

adversariūs (έπιθ. αντίπαλος). 2) οὐσ. ά. ὁ πολέμιος, ὁ έχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχή = έστραμμένος πρὸς τι), άπέναντι, άντικρύ. 2) τοπικῶς έχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς έναντίον, παρὰ + αίτ.

aedēs (άρχαιότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ά., (ὁ οικοδόμος). 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ αγαπῶν νά οικοδομῇ ὄρακας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificium, īi, οῦ., οικοδόμημα Hn 12,3.

aedificō, 1. οικοδομῶ, κατασκευάζω
aedilis, is, ἄ., ὁ ἀγορανόμος. ae-
dilis plebei (plebei εἶναι γεν.
[= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοτικός ἢ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.

aedis, ἰδ. aedes.

aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄ-
μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.

āenēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὀμηλιξ). 2) οὐσ. ἄ.,
ὁ ὀμηλιξ.

aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.

aequus, ὀμάλος, ἴσος. 2) ἀπαθής.
ἀπάραχος A 1, 3. 3) condicio
παρδεικτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων) ὕψος (ἐπὶ τόκου).

aerarium, īi, οὐ., ταμειῶν, ταμειῶν
(τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.
aes aliēnum τὸ χρῆμα (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).

aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία,
ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδική
ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη
ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas
οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος
Hm, 25.

affēci, ἰδ. afficio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδικῶ.

af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre (προσφέρω) 2) testimo-
nium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπόδει-
ξιν (τεκμήριον).

af-ficio (ad καὶ fācio), fēci,
fectum, 3. οὕτω διατιθημί τινα
2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.
afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπί-
πτο νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo
oculorum περιπίπτο νόσῳ τῶν
ὀφθαλμῶν, περιπίπτο ὀφθαλμῶν.
affinitas, ātis, κηδεστία, συγγέ-
νεια ἐκ γάμου.

affuit, ἰδ. adsum.

affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
λυτελείας, περιττή πολυτέλεια.

affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσώτερο λούσσω).

ager, agri, ἄ., ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλεύνω). 2) mente ἐν τῷ
νοῦ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, āctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπι-
τελῶ, κατορθῶ. Hn 10, 1. 3) πράτ-
τω A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγῶ), πολεμῶ. gra-
tias χάριτας ὀμολογῶ, εὐχαριστῶ.
ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν
μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἢ ὑπόληψις διακυβεύεται
(παίζεται) A 15, 2.

agricola, ae, ἄ., (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

alīas, *ἐπίρρ.*, ἄλλοτε.
 aliēnus, ἄλλότριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
 ἄόρ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2,3. 14,4.
 18,4. Συγκρομημένος τύπος quis,
 qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἄντων.
 ἄόρ. τιθεμένη ὡς οὖσ. aliquis,
 aliquid τις, τι Hn 11,2. A 20,2
 Συγκρομημένος τύπος, quis, quid
 Hn 2,6. 9,2.
 alīquot, ἄκλ. πληθουντ. τινές, τινά.
 alīter, *ἐπίρρ.*, ἄλλως. aliter ac ἄλ-
 λως ἤ.
 alīus, alīa, alīud, (γεν. alīus, δοτ.)
 alīi) ἄλλος, διάφορος alīi - alīi
 οἱ μὲν—οἱ δέ.
 alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)
 morbum τρέφω, παρατείνω. ὑ-
 ποθάλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος).
 2) ὁ δεύτερος.
 alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
 alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο
 κόμμα (μερίς).
 amātor, ōris, ἄ. (ἐραστής). 2)
 φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἐραστής.
 ambītus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περιο-
 δεῖα). 2) παράνομος σπουδαρ-
 χία (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
 amīcē, *ἐπίρρ.* φιλικῶς.
 amīcītia, ae, φιλία.
 amīcus, *ἐπίθ.* φίλος.
 amissem, ἰδ. amitto.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-
 λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 amo, 1. ἀγαπῶ.

amoenitas, iātis, (χάρις), 2) τερ-
 πνότης (εὐμορφία).
 amphōra, ae, ἀμφορεύς. (εἶδος ὑ-
 δρίως μετὰ στενοῦ λαίμοῦ καὶ δύο
 λαβῶν ἢ ὀπίων).
 amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμ-
 πρότης, σπουδαιότης.
 amplīus, *ἐπίρρ.*, πλέον (θετ. amplē
 ἀφθόνως). amplīus centum mi-
 lia ἄντὶ amplius q u a m centum
 milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδεις.
 non amplius novem annos οὐχὶ
 πλέον ἢ ἐννέα ἔτη.
 amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κκ-
 τὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὕψιν ἢ ἀξίαν,
 μεγαλοπρεπής.
 an, μάρ., ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
 πλαγίως ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (κίτ. ἐν. anagnos-
 tem καὶ anagnosten), ἄ., ἀνα-
 γνώστης. Πληθ. — ae. Οἱ ἀναγνώ-
 σται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
 "Ἕλληνας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀ-
 νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
 τῶν Ῥωμαίων ἢ διακροῦντος τοῦ
 δεῖπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
 εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. (τὰ στενά).
 angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
 στενὸν πέρασμα ἢ στενοχωρία, τὸ
 στενόπορον, ἢ κλεισώφεια.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
 2) ψυχή, ζωή.
 animadverto (animus adverto),
 verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
 2. οὖν).) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in

aliquem ἐπιτιμῶ τινι. τιμῶρῶ.
 animus, ἰ, ἄ., (ψυχή). 2) νοῦς,
 φρόνημα, διάθεσις. animo aequo
 πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). ani-
 mo fidenti atque infesto φρο-
 νήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ'
 αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). a-
 nimo. . . ventre πνευματικῶς...διὰ
 σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello.
 annālīs, ἰς, ἄ., (ἐνν. liber καὶ συν-
 ηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρο-
 νική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annicūlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους.
 an-nuo (ad-nuo), νῦι,—, 3. (κατά-
 νεύω), ὑπισχοῦμαι, συγκατανεύω.
 annus, ἰ, ἄ., ἔτος. multis annis
 ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5. anno
 quarto (nono) postquam τ ρ ῖ α
 (ὀ κ τ ῶ) ἔτη ἀφοῦ. . . Hn 8,1.
 Hm 4,2.
 annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἡ δι') ἐν
 ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3.
 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante
 eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς
 του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν,
 πρότερον A 19,2. 3.
 antēā, (ante+eā), ἐπίρρ., πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προ-
 ἔχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν,
 (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2.
 antiqūitus, ἐπίρρ., ἀρχαιόθεν.

ap-pāreō, ūi, ἴtum, 2. ἀναφαίνο
 μαί, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρὸς καθίσταμαι, εἰς φῶς ἐρχομαι
 A 16,4.
 ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω
 appellasse = appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ., μετ'
 ἐπιθετ. θετικῶ βαθμοῦ, ἐν πρῶ-
 τοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαιτέρως).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρὰ τινα,
 παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10,1.
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7,3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, ἴι, οὔ. (δικαιτηγία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος
 ἰσχύς) Hn 12,5.
 arbītror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω,
 φρονῶ A 15,1.
 arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, ἴtum, 3. μεταπέμπο-
 μαί (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, ἰ, οὔ. (ἄργυρος). 2) νο-
 μίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρή-
 ματα = pecunia.
 arma, ōrum, οὔ. πληθ. (ὄπλα). 2)
 ὄπλα, ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἡ πο-
 λεμικὴ ἰσχύς Hn, 10,4. αἱ ναυτι-
 καὶ μονάδες, ἐξοπλισμός Hn 11,7.
 πόλεμος.
 armo, 1. (ὀπλίζω). 2) παρέχω ἔνο-
 πλον δύναμιν Hn 10,1. — 2) ὡς

οὖσ. armāti, ōrum, ἀ., οἱ ἔνοπλοι.
 ar-rīpiō (ad-rāpio), ripūi, rep-
 tum, 3. (ἀναρπάζω). 2) ali-
 quid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι,
 ἀφοσιῶμαι εἰς τι.
 arripūi, ἰδ. arripio.
 artifex, artificis, ἀ. (ὁ μετεργόμε-
 νος τέχνην τινά), τεχνίτης.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
 nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) navem
 ἐπιβαίνω νεώς.
 ascītus, ἰδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum,
 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέ-
 χομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δι-
 καίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει).
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2)
 τραχύτης, δυστροπία.
 assēcla, ae, ἀ., (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ
 τοῦ assequor), ὁ ἀκολουθῶν τινα,
 ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος ὢν (ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ
 ἀκολουθούτου τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ῥω-
 μαίου στρατηγῶ).
 assidūus, συνεχής.
 at, σύνδ., ἀλλά, δέ.
 atque, ἰδ. ac.
 at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum
 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
 λούμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.
 āctor, ōris, ἀ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-
 λῶ]), ὁ συμβουλῆ ὑποστηρικτής,
 ὁ σύμβουλος ἰδ. actor.
 āudeo, āusus sum, 2. (ἡμιαποθετι-
 κόν) τολμῶ. negare ausus non
 sum δέν, τολμῶ νὰ εἴπω (τὸ) ὄχι.

āudio, īvi, ītum. 4. ἀκούω. 2) ἐξ
 ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γιγνώσκω A13,7.
 āugēo, āuxi, āuctum, 2. αὔξω, αὐ-
 ζάνω. augeo officium αὐξάνω τὴν
 ἐξυπηρετικότητά, τὴν καλωσύνην.
 āurēus, χρυσοῦς.
 āurum, i, οὖ., (χρυσός). 2) χρυσαῖ
 νομίσματα, χρυσίον.
 āusus, ἰδ. āudeo.
 aut, σύνδ., ἢ (ἐν A 14,3 = καί).
 autem, σύνδ., δέ.
 auxiliium, īi, οὖ. (ἐπικουρία). 2)
 πληθυντικός : auxilia, ōrum, οὖ.,
 βοήθεια, ἐπικουρικά στρατεύματα
 Hm 2,3.
 avaritiā, ae, φιλαργυρία.
 avuncūlus, i, ἀ., θεῖος (πρὸς μη-
 τρός), μητρᾷδέλφος (ἀδελφὸς τῆς
 μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.
 bello, 1. πολεμῶ. animo bellare
 μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας
 τοῦ πνεύματος πολεμῶ.
 bellum, i, οὖ., πόλεμος.
 bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμα-
 ρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).
 beneficium, īi, οὖ., (εὐεργεσία).
 2) τιμὴ, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.
 benevolentīa, ae, εὐνοία, εὐμένεια
 usus benevolentiaque αἰ καλαὶ
 φιλικαὶ σχέσεις, ἢ ἐκ τῆς φιλίας
 εὐνοία.
 bidūum, i, οὖ., (χρόνος δύο ἡμερῶν
 bis καὶ dies). 2 αἰτ. biduum

ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἄραιρ. biduo με-
τὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντός δύο ἡμερῶν.
hini, ae, α, (ἀριθμ. διανεμητ.).
ἀνά δύο, δύο.
bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγγκρ. melior ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος)
καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δρα-
στήριος, ἐπιτήδειος A 13,3. Πληθ.
boni, ōrum, ἀ., οἱ ἀγαθοί, οἱ
ἄριστοι οἱ optimātes (ἐν ἀν-
τιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλή
κοινωνία, (οἱ καθ' ὃς πρέπει
πολιταί [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ
ἀρχῶν]) A 22,4.— Οὐσ. bonum,
i, οὐ. καὶ πληθ. bona, ōrum, πε-
ριουσία (τὰ καλά).
breviter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντεταγμένον (ἀντὶ Caius ὅπερ
προφέρεται Gaius) Γάιος.
cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμ-
βολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύ-
κειον εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ
συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐ-
λαίης), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας
περιελίσσοντο δύο ὄφεις (πρβλ.
τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν
νεωτέρων στρατῶν).
calamitas, ātis, φθορά.
callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn

5,2. 9,2.
campus, i, ἀ., τὸ πεδίον, πεδιάς
(κάμπος).
cāno, cecīni, —, 3. (ἄδω). 2)
προφητεύω, προμνητεύω.
cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλλγη-
δόναι ἕνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαί-
της). honores καθίσταμαι εἰς ἀρ-
χὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπι-
τυγχάνω ἀρχῆς (τιμῆς). 2) συλ-
λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ,
κερδίζω, θέλω, (τραυῶ) A
19,2.
capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιοδῶς.
dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθῆτω.
captivus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ἄλoύς,
ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).
carior, συγγκρ. τοῦ carus.
carus, προσφιλέης, ἀγαπητός.
castellum, i, οὐ., φρούριον.
castrum, i, οὐ. (ὄχυρὰ θέσις, φρού-
ριον). 2) πληθ. castra, ōrum, οὐ.,
στρατόπεδον Hn 5,4. C1,2. cas-
tra nautica ναυτικὸν στρατόπε-
δον, ναύσταθμος (χρηάζομαι πρὸς
προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν
ἀνεπιχυσμένων νεῶν) Hn 11,6. 3)
πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.
casus, ūs, ἀ., (πτῶσις) 2) σύμπτωμα
casu (ἄφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3.
ἀφορμὴ Hn 3,1. causā (ἄφαιρ.
ἢς προτάσσεται πτώσις γενικῆ) ἔ-
νεκα. rei publicae causā τῆς πο-
λιτείας ἕνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι

- τῆς πολιτείας.
 cecīdī, ἰδ. cado.
 cecīni, ἰδ. cano.
 cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑποχωρῶ τῷ πολέμῳ (τ.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.
 celāris = celavēris, ἰδ. celo.
 celer, celēris, celēre (ταχύς). 2) (ἐπὶ φαρμάκῳ) ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ἰδ. facilis.
 celerīter, ἐπίρρ., ταχέως.
 cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).
 cēno, 1. δεῖπνῶ. apud aliquem δεῖπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.
 censor, ōris, ἄ., ὁ τιμητής.
 censorīus, ἦι, ἄ., ὁ χρηματίας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.
 censūra, ae, τιμητεία.
 centēns, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.
 centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quam centum milia πλέον ἢ ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.
 certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ. certior. certiozem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημί τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).
 cessi, ἰδ. cedo.
 (celērus ἕτερος), celēra, cetērum. (Ἄντι τοῦ ceterus λέγεται reliquus). 2) ἐπίθ. : λοιπός Hn 1,1 A 13,3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ., οἱ ἄλλοι Hn 9,4. 10,3. Μετὰ γενικῆς διακριτικῆς A 15,1.
 cibus, i, ἄ., τροφή, πρόφιμα.
 circiter, ἐπίρρ., περί + αἰτ., περίπου.
 circumdēdi, πρkm. τοῦ circumdo.
 circum - do, 1. περιβάλλω.
 circum-ēo, ἦι, ἴtum, circumīre, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπαλῶ.
 circumīrem, ἰδ. circumeo.
 circum-vēniō, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀρχισρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδρακις.
 ceterior, ἄ., καὶ θ., ἴus, οὐ. (γεν. -ōris), ὁ ἐπὶ τὰδε, ὁ ἐντεῦθεν.
 ceterior Hispania ἰδ. Πίν. Ἱστορ.
 civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 civis, is, ἄ., πολίτης.
 civitas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλω) (κράτος C 3,3,. 2) πόλις Hn 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις A 3,3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4,5.
 clam, ἐπίρρ., κρύφα.
 claudenstīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.
 clāre, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 clārius, συγκριτ. τοῦ clarus.
 clārus, ἔνδοξος.
 classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

οὐσ. πληθ. classiarīi, ἄ., οἱ ναυ-
 τικοί στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».
 classis, is, στόλος, classe κατὰ θά-
 λασσαν.
 cláudo, cláusi, cláusum, 3. (πε-
 ρι)κλείω.
 cláusus, ἰδ. claudio.
 coactus, ἰδ. cogō.
 coepi, coepisse, (ῥ. ἐλλειπτικόν),
 ἤρξαμην. morbus levior esse coe-
 pit ἢ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλα-
 φροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρ-
 χισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ ση-
 μεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ.
 conjīci) coepta sunt νὰ ῥίπτων-
 ται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.
 cogīto, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. ami-
 ce cogito ἔχω φιλικὰς διαθέσεις.
 cogñtus, ἰδ. cognosco,
 cognōmen, ἴnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐ-
 πωνύμιον, ἐπώνυμον.
 cognosco, nōni, nītum, 3. γινώ-
 σκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντι-
 λήψεως, μακθάνω A 13,7. 18,1. 3)
 εὐρίσκω, βλέπω (δισταπῶ-
 νω) Hm 2,1.
 cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
 cognovi, ἰδ. cognosco.
 cogō, (ἐκ τοῦ eo [ὅ ἐν συνθέσει =
 cum πρόθ.] καὶ ἄγο), cōegi, cōac-
 tum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
 cohortatīo, ōnis, (παραίνεσις). 2)
 διαταγή, ὁδηγία (= praecepta)
 Hn 11,1.
 collēga, ae, ἄ., συνάρχων.
 col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lec-

tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω,
 συναθροίζω.
 collis, is, ἄ., λόφος.
 col-lōco, 1. (con ἀντί eom [=cum]
 καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθί-
 στημι, τοποθετῶ Hn 11,4. 3) δι-
 δῶ τινὶ γυνάικα (= in matri-
 monium do) A 19,4.
 colloquūm, īi, οὐ., συνδιάλεξις.
 colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι.
 2) color litteris (ἀφαιρ.) τι-
 μῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω
 γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμή-
 σεως).
 comītas, ātis, εὐπροσηγορία.
 comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2)
 προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comi-
 tantibus omnibus bonis προπεμ-
 πόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνο-
 δεῖα πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.
 com-memōro, 1. ἀναμνησκῶ Hn
 2,3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκ-
 θέτω, A 21,5.
 com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀρχίζω)
 Hn 11,3. 2) me fluctibus civi-
 libus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι)
 ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀρίνω
 τὸν ἐμαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς
 τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).
 commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροση-
 γορος, προσηγής, καταδεικτικός.
 com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
 com-pāreō, rūi,—, 2. (κατα)φαί-
 νομαι, (καταδεικνύομαι).
 com-pāro, 1. παρασκευάζω.
 com-pello, pūli, pulsum, 2. συν-

ωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
 com-pŕŕĭo, pŕĕri, pertum, 4. μαν-
 θάνω, πληροφοροῦμαι.
 complĕo, ĕvĭ, ĕtum, 2. πληρῶ
 Hn 9,3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
 πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21,1.
 complessem, id. compleo.
 complŕĕres, οὐδ. complŕa (γεν.
 complurĭum, πλείονες). 2) ἀρκε-
 τοὶ (ὄχι ὀλίγοι, κάμποσοι).
 compŕo, 3. (συντίθημι). bellum
 τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
 νω) Hm 1,5. Hn 6,2. bellum
 εἰρήνην ποιῶμαι Hn 7,1.
 compositŕus, id. compŕo.
 comprehendo, prehendi, prehensum, 3. συλλαμβάνω.
 com-prŕbo, 1. (συναίνῳ), ἐγκρίνω
 ἀποδέχομαι. publice camprobatum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
 τος) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
 θη).
 compŕi, id. compello.
 conātus, id. conor.
 con-ĕido (con καὶ caedo), ĕidi,
 ĕisum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
 σφάζω, φονεύω.
 conciliātor, ōris, ἄ., ὁ πρωταίτιος
 (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.
 concilio, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
 (ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
 συμμαχίαν) Hn 10,2. 2) pacem
 εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
 tias συνάπτω γάμον. fortunam
 δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3)
 ἐπιδαψιλεύω A 19,3.
 concitasse = concitavisse, id. con-
 cito.
 concito, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
 διεγείρω, προκαλῶ.
 con-cupisco, pŕivĭ,—, 3. (ἐν α ρ κ τ.
 con- καὶ cupĭo) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
 non intemperanter concupiscere
 quod a plurimis (ἐνν. concu-
 pisci) videas (= videat alĭquis)
 τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
 ὑπὸ πλείστον (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
 δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύνανται τις νὰ
 ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
 θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
 βάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ũs, ἄ., συμπλοκή, προσ-
 βολή.
 condicio, ōnis, (κατάστασις). 2)
 ὄρος, ὄροι Hn 6,2. A 2,4. id. ae-
 quus. 4
 condiscipulātus, ũs, ἄ., συμμαθη-
 τεία.
 condiscipŕlus, i, ἄ., συμμαθητής.
 confectum, id. conficio.
 con-fĕro, contŕli, collātum, con-
 ferre, (συγκομίζω). 2) confero
 me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
 γω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,2.
 conferrem, id. confero.
 con-fĕcio (con-fĕcio), fĕci, fec-
 tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
 λῶ Hn 2,4. 3) librum (oratio-
 nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-

ζομαι (συγγράφω).
 con-fliġo, flixi, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγχρούομαι.
 conflixi, id. conflago.
 congrēdīor (con-grādīor), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χει-
 ρας, συμπλέκομαι, συγχρούομαι.
 congressus, id. congređior.
 con-īcīo (πρόφερει conjicio), icī,
 iectum, 3. (con- καὶ icīo), ῥί-
 πτω (ἐντός).
 coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ.
 coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
 σμῷ.
 coniunctiō, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
 stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλές ἀνοήτους ἀ-
 ποπείρας.
 con-scendo (con- καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
 βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεῶς.
 conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres conscripti = Senato-
 res (οἱ Συγκλητικοί).
 consecutūrus, id. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακαλου-
 θῶ, συνεδέω A 19,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι) τύγγάνω
 Hn 10,5. A 19,2. 21,1.
 con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).

2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασῶζω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἑαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ἰδιωτικὴν μου περιουσίαν).
 Hn 10,1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
 σος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὕρκον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὕρκον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβοῦς πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 consiliūm, ūi, ōi., συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ἰδιαίτερα καὶ ἐμπι-
 στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλείως] συμ-
 βούλια). consilia clandestīna μυσ-
 τικά συμβούλια, κρύφια συνεν-
 νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
 1,5. 3) ἀπόφασις A 21,6. 22,3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης,
 (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητέρα, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
 conspexi, id. conspicio.
 con-spīcīo (con- καὶ τὸ ἄγρ. spe-
 cio), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspīci in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μνη ἐντόπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantīa, ae, (εὐστάθεια). con-
 stantiā vocis atque vultūs (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιω-
 ση τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con- καὶ statūo), tūi,

tūtum, 2. καθίστημι, ιδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οικοδομῶ A 13,2.

con-sto, stīti, —, 1. (συνέστηκα).
2) συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuēvērā, ιδ.
consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴ-
ωθα, συνηθίζω.

consuetūdo, īnis, ἔθος, ἔξις τοῦ
βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμιλη-
τικότης, θέλητρον τῆς συνανα-
στροφῆς (ώραῖοι τρόποι) A 1,4.

consul, ūlis, ἄ., ὕπατος. consule ἢ
consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν

ἀπολύτῳ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,

ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ. . . ἢ τῶν. . .

consulāris, is, ἄ., ὁ διατελέσας ὕ-
πατος, ὁ χρηματίσας ὕπατος.

consulātus, ūs, ἄ., ὑπατεία.

consūlo, lūi, lūtum, 3. (βουλεύομαι)
2) mihi consūlo, φροντίζω λαμ-
βάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ
ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.

consultum, i, οῦ., ἀπόφασις, δό-
γμα. senatūs consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἄ., ὁ νομομαθής.

con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆκομαι.

con-temno, mpsi, mptum, 3. (κα-
ταφρονῶ). 2) morbum καταφρο-
νῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω

τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἐποψιν
(δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀκούομαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.

contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὕφα-
σμα). 2) συνεχής, ὁλόκληρος (ἔνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλοσχίαν.

contīnens, ntis, (συνέχων). 2)
συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, με-
μετρημένος, (οἰκονόμος).

continentīa, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
μεμετρημένον, οἰκονομία.

con-tīnēo (con- καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω
περιλαμβάνω.

contrā, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.

con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.

contrariūs, (ἀντίος). 2) e contra-
rio τοῦναντίον.

contūli, ιδ. confero.

con-venīo, 4. συνέρχομαι. 2) non
convēnit (ἐνν. inter scrip-
tores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία

[μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
γραφῆς διαφωνοῦσι, (δὲν γνωρίζο-
μεν ἐπακριβῶς). colloquūm con-

venīit (πρkm.) συνέντευξις συνεφω-
νήθη, συνεφωνήσαν (ὤρισαν) συν-
έντευξιν. condiciones non con-

venērunt (ἐνν. inter eos) οἱ
ἄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν

ἄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν
ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ τῶν.

convīna, ae, ἄ., (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ
συμπότης, ὁ συνδαιτυμών, ὁ σύν-
δειπνος.

convivium, īi, οὐ., (ἡ συμβίωσις).
 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-vāco, 1. συγκαλῶ.
 copia, ae, (ἀφθονία). 2) copiae
 (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύ-
 ναμις).
 copula, ae, σύνδεσμος, ἐνωτικὸς
 κρίκος, δεσμὸς (φιλίας).
 cornu, ūs, οὐ., κέρας, κέρατον
 (ζώου) Hn 5,2. 2) κέρας (πτέρυξ
 στόλου) Hn 8,4.
 corōna, ae, (χορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con-καὶ rumpo), rū-
 pi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) δια-
 φθείρω (χρήμασι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.
 cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθη-
 μερινός, συνήθης.
 credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω
 Hn 8,3. 2) πιστεύω, quod vix
 credendum (=credibile) sit ὅ-
 περ (=καὶ τοῦτο) μάλιστα ἤθελεν εἶ-
 ναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς:
 νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πι-
 θανότητα A 18,5.
 creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδεί-
 κνυμι, ἐκλέγω.
 creseo, crevī, cretūm, 3. αὐξάνω.
 2) crevit virtutum laude ἠϋξήσε
 (ἠϋξήθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐ-
 πικίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτο-
 μικῆς ἀξίας.
 crevī, id. cresco.
 crimen, īnis, οὐ., (κρῖμα, ἐγκλη-
 μα). 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ
 ἐνοχοποιήσεις.

cubitus, i, α., (καὶ cubitum, i, οὐ.,
 κύβιτον), ἀγκών.
 cūius, γεν τοῦ qui.
 cultus, ūs, α., (περιποίησης τοῦ
 σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cul-
 tus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἐξυ-
 πηρέτησις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν
 τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας
 καὶ ὑποδήσεως). cultus cotti-
 dianus ὁ καθημερινός (συνήθης)
 βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινός
 τρόπος τοῦ ζῆν.
 cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς,
 μετὰ (+γεν.), σύν. Τοπικῶς: 1)
 πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1,5.
 4,2. Hn 8,1 ὅθεν erat cum eo
 ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐ-
 τόν) Hm 3,2. 2) πρὸς δῆλωσιν
 ἐχθρικῆς διαθέσεως=ἐναντίον Hn
 4,1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ
 τις εἶναι ἐφοδιασμένος Hn 7,5.
 11,1. 12,5.
 cum, II. σύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε,
 ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰ-
 τιολ. ἄμα) A 20,2. 3) (χρον. καὶ
 ὑποθ. ἄμα) ὅταν, ἐάν Hn 2,6.
 4) μετὰ προτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν.
 ᾧ ἢ ἀφοῦ (+ ἀορ. ὀριστ.=cum
 historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ
 Hn 10,4. 11,6. C 2,2 (cum mo-
 raretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3.
 20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἂν
 καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4
 C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2 cum.
 quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7)
 ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὡσά-

- κίς, (ἐάν) A 2,4. 20,1. 2.
 cunctus, σύμπας.
 cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πο-
 λεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas
 notitiae clarorum virorum
 ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
 δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae
 κεῖται ἐναυθὰ ἀντὶ τοῦ noscen-
 di γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίζαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidis-
 simus litterarum fuit ἐνθερμος
 φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
 (ἡγάπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ
 νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).
 curio, rivi (ἢ ῖι), ritum, 3. ἐπι-
 θυμῶ.
 cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνει-
 δησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώ-
 σεως) φροντίς A 20,4.
 curatio, ōnis, (φροντίς). 2 (ιατρι-
 χή) θεραπεία (κοῦρα).
 curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 curo aedem reficiendam (γερου-
 δῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
 ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.
 custodia, ōnis, ritum, 4. φυλάττω.

D

- darem, id. do.
 datus, id. do.
 dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1)
 τοπ. ἐκ, ἀπό C 2,2. 2) ἀντὶ γεν.
 διαιρητικῆς C 3,1. A 14,2 (πολ-
 λάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2,2.
 2,6. A 6,3. 18,6.
 dēbēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bū-
 tum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. ne-
 mini dubium esse debet οὐδενὶ
 ἀμφίβηλον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέ-
 πει). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρε-
 ωστῶ A 2,4.
 debilito, 1. (ἀσθενῶ] = ὀω] τινα,
 πληρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ
 δράσει. debilitor ἐξασθενῶ (=έω).
 de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
 τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ
 στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔ-
 τους) C 1,4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1,5.
 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω
 A 2,1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων,
 π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
 χωρῶ, ἔλαττοῦμαι A 22,3.
 decem, δέκα.
 decēo, decūi, —, 2. Ἀπροσώπως:
 decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέ-
 πον.
 de-cerno, decerni, decretum, 2.
 (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
 λύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφορὰν,
 ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων. cum
 hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit
 πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
 τω) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μά-
 χην. classe erant decreturi διὰ
 τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλ-
 ον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ
 ναυμαχήσωσι.
 de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ,
 ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δῆλον
 καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, κα-
 θιστῶ σαφῆς A 18,6.

decretūrus, ἰδ. decerno.

dedērem, ἰδ. dedo.

dedēris, ἰδ. do.

dedi, ἰδ. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδομι, παραδίδο.

de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπα-
ραλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1,4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11,1.

deductus, ἰδ. deduco.

deduxi, ἰδ. deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερ-
σπίζω.

de-fensum, (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6,1.

de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3,1. A 6,4. 19,
3. 3) (παρα)δίδο A 4,2. 4) γνω-
στοποιῶ Hn 3,1. 12,2.

de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κολύω.

deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἔπειτα.
primum... deinde πρῶτον... ἔ-
πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).

delātus, ἰδ. defero.

de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι ὅχι ὀλιγώτε-
ρον [=καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
[=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4,3.

delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφαιρίζω.

de-līgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.

de-mīgro, 1. μετακίω.

de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. o ium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀρίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ
μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.

de-prīmo (de καὶ prēmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.

descisco, seīvi (καὶ συναγέστερον
descīi), seītum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσκιρτῶ.

descīvi, ἰδ. descisco.

de-scribo, 3. περιγράφω. versibus
(ἄφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παρκατῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω'ς τὰ κρῖα τοῦ λουτροῦ).

desiderīum, īi, οὔ., πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13,3.

de-sīno, desīi, desītum, 3. πύω,
πύομαι.

desisto, destīti,—, 3. πύω, πύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).

desperatīo, onis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus, (παθητ. μτχ. τοῦ desperō, 1. (ἀπελπίζω), ἀγγλισμῆνος, ἀπελπια. desperatis rebus (ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.
 de-spīcō (de καὶ τὸ ἄχρηστον spīcō βλέπω), spexi, spectrum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί. . . A 6,4.
 de-spondō, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνουῶμαι, ἀρραβωνίζω.
 destitērim, id. desisto.
 destīti, id. desisto.
 de-tēgo, texi, tectum, 2. (ἀποστεγάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρειπώνω). detectus ἡρειπωμένος.
 detrimentum, i, οῦ., βλάβη, ζημία. A 2,3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5,2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2,4.
 detūli, id. defero.
 devīci, id. devinco
 de-vincō, vinxī, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, (εὐπάγομαι).
 de-vinco, 3. κατανικῶ, παρλύω, ἀποσυντίθημι.
 devinxit, id. devincio.
 dexter, ěra, ěrum, (ἡ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.
 dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως] προσδιορίζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) A, 24.
 dictātor, ōris, ἄ., δικτάτωρ (γεν. δικτάωτρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ (τ.ἔ. μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν).

dictus, id. dīco.

dies, diēi, ἄ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἄρσ.), ἡμέρα. paucis diebus (=post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto postquam. . . τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφοῦ. . . — in dies ὁσημέραι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς). idē λ. ita.

difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός, difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχειρίστος, παράξενος, ιδιότροπος A 5,1.

dignitas, ātis, (ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως). A 1,1. 6,2. 5. 19,2. pro dignitate ἀκαλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του ὡς ἱππέως) A 2,2. dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ τῆς ἀξιοπροπειείας τῆς θέσεώς μου
 dilectus, ūs, ἄ., στρατολογία.

dilexi, id. diligo.

diligens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo), ἐπιμελὴς τῶν συμφερόντων. τῆς περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος.
 diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentia, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5. C 3,4. A 13,4. 2) οικονομία.

- (φειδώ, ὀλιγάριθμα) A 13,5. 3) ἵκσις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21,5.
- di-līgo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγραπῶ (ἐξ ἐκτιμήσεως), ἐκτιμῶ.
- di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3,3. 4,1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλοτρίᾳ ἀυθαίρεσίᾳ Hn 12,5.
- di-rīpio (dis καὶ rāpio), rīpiū, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθεῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.
- dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ. ἔ. νικητῆς.
- disiēci, ἰδ. disicio.
- dis-īcio (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, προφ. jacio] ἴρίπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
- dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου ἀποθεματικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.
- dissensi, ἰδ. dissentio.
- dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
- dis-sīdeo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. δίσταμαι, διέστηκα.
- 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος αὐτοῦ.
- dis-sociō, 1. (διαξέγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνουαν, διαίρω, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν (πολιτικῶς).
- districtus (μτχ. παθ. προκμ. τοῦ ῥ. distingo, strinxī, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.
- dīti, δοτ. τοῦ dives.
- dīū, ἐπίρρ., πολλὸν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.
- diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.
- dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2.
- divīnatīo, ōnis, μαντικὴ.
- divīnus, θεῖος. divīna res (θεῖον πρᾶγμα, ἡ θουσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (= sacrificium)).
- dīvus, ī, (τιμητικὴ προσωνομία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi C a e s a r i s filius A 19,2.
- do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. v i n e u l i s) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἠτήθηγν filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν (χρονικὸν) σημεῖον

(= locum), λαβήν, ευκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut. . . προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξιώματα. tempore dato ευκαιρίας (ευνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γελᾶω πρβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτὰ ἔναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἢ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum = ἡ εἴσδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νά τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, id. committo 2. doceō, docui, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω. docilitas, ātis, εὐμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ἱκανότης, εὐκολος ἀντίληψις. doctor, ōris, ἄ., διδάσκαλος. doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδευσις (γενική), διαπραγματεύσις μεθοδική C 3,4. 3) γνώσεις A 1,2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφικὴ παιδευσις A 3,3. 4,1. 17,3. dodrans, ntis, ἄ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1)4 ἔλαττον, ἦτοι libra ἢ ās libralis μεῖον 1)4, ἦτοι 3)4 τῆς libra. Μία libra = 327,45 γραμμ.) 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5,2. dolor, ōris, ἄ., ἀλγηδών, πόνος A 21,3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις A 4,5. dolus, i, ἄ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη. domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ). domi, id. domus. domicilium, i, οῦ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή. domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7,7. A 22,1. μόνιμος κατοικία A 3,3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3,3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13,6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8,1. donicum, σύνδ. (ἀρχαῖκος τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ. dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliquā re δωροῦμαί τινα πράγματι τινι, δωροῦμαί τινί τι. dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ d e q u a r e nemo dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστώτος) δὲν ὀκνῶ νά...

δὲν διστάζω νά...

dubius, ἀμφίβηλος, sine dubio

ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.

dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn

3,3. 8,4. 2) ἄγειν μεθ' ἐαυτοῦ,

Hn 2,4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)

secum ἐμὲ μεθ' ἐαυτοῦ, ἀπάγω

(πάβρω καὶ φεύγω) Hn 9,4. 3)

νομίζω, θεωρῶ. continentis de-

bet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημέ-

νου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέ-

πει νά θεωρῆται. nefas duco μετ'

ἀπκρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ

(ὡς) ἱεροσυλίαν νά...

dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς·

ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12,1. Μετὰ

παρατακτοῦ ἀντὶ ἐνεστώτος Hn

2,3.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ἴεις (διπλοῦς). 2) διπλοῦς,

διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ., (ὀδηγός). 2) ἀρχη-

γός, ἡγεμών.

duxī, ἴδ. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ

h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.),

πρόθ. μετ' ἀφαίρ. 1) τοπικῶς: ἐκ,

ἀπὸ Hn 6,4. A 21,1. 2) πρὸς δή-

λωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γέ-

νοῦς: ἀπό, ἐκ A 19,4. 3) ἀντὶ

γεν. διαίρ. Hn 3,3. 12,1. 12,3,

A 5,2 (ex hereditate). 3) πρὸς

δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος:

ἐνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7,5. C 2,1.

2,2. A 1,3. 20,3. 21,3. 5) πρὸς

δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως

πρὸς Hn 3,1. Hn 7,3. 7,5. A

5,2 (ex dodrante). 6,2. (ἴδ. res

publica). 13,6. 6) πρὸς δήλωσιν

ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1,2.

(e contrario). ex quo = ὅθεν Hn

5,4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā)

ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque = et eam, ἴδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, ἴδ. idem.

ēdictum, ἰ, οῦ., διάγγελμα, διάτα-

ξις (ἔδικτον, ἤδικτον). Ἀναλαμ-

βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ

ἐδημοσίευσαν διάγγελμα εἴτε πα-

ραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμε-

τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων

(edictum tralaticium διάγγελμα

παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-

τοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίαις δια-

τάξεις. Ὁ τιμητὴς Κάτων ἀνα-

λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-

λὰς νέαις διατάξεις κυρίως πρὸς

περιστολήν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in

vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον,

δημοσιεύω.

ef-fēro (πληκτιότερον ee-fero), ex-

tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω.

2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A

17,1. 22,4.

ef-fīcio (ex καὶ fīcio), fēci, fec-

tum, 3 (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθώ C 2,2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) ἀποτελῶ, συναθροίζω (= colligo) Hn 10,5.

ef-fūgio, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (χωρίως: παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἐκχυτός. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγώ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν - met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

eī, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.

elegantīa, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενῆς διαγωγῆ (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἄ., ἐλέφας.

elīcio (e καὶ lācio), cūi, cītum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολάς σχινοτενεστέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους) eloquentīa, ae, εὐγλωττία, δεινότης

τῆς τοῦ λέγειν.

emax, āeis, (ὠνητικός). 2) ἔχων ἀγοραμαχίαν, μαριώδης ἀγοραστής ἀντιθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (= γάρ).

e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγούμαι, ἀκαταλέγω).

1. eō, ἐπίρρ., ἐκῆσε Hn 3,1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hn 2,3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὥστε.

2. ēo, īi (καὶ īvi), ītum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ἰδεῖω (ἀντιθ. repo ἔρω) Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχόν ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τινὰ εἰς δίκην).

3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.

1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2. A 2,3.

eōque = et eō, ἐπίρρ., Hn 3,1.

ephēmēris, īdis, «ἑφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis, ἄ., (ἵππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester. tris, tre (ἵππικός), 2) ὁ τῆ ἵππικῆ (ἵππάδι) τάξει ἀνήκων. equitatus, ūs, ἄ., τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς.

equus, i., ἄ., ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρὸς), 2) ἐναντίον, κατὰ+γεν. error, ōris, ἄ., πλάνη, ἀπάτη.

erūdīo (ex καὶ rudis, τραχὺς), īvi, ītum, 4 (ἐξήμερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudivit filium ἐδίδασκε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

erudītus, (ἐξαισίως) μορφωμένος. e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.

et, σύνδ., καὶ et-et καὶ -καὶ. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρησις) A 22,2.

eīam, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3. etiamnum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἄναψε).

exarsi, ἰδ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.

excellenter, ἐπίρρ., ἐξαίρετως.

ex cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως με-

τακαλῶ.

exemplum, i, οῦ., (ἐκ τοῦ eximo. ex em - p - lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα. ex-ō, īi, ītum, īre, 4. ἐξέρχομαι, 2) fama exit φήμη διαδίδεται. (θρυλεῖται).

exercītus, ūs, ἄ., στρατὸς. Πληθ. -ūs = milites, copiae Hn 8,1. ex-haurio, háusi, háustum, 4. ἐξαντλῶ.

existimātio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμῆ.

exisse, ἰδ. exeo.

existīmo, 1. νομίζω Hn 12,2. A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1,2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A16,4 20,5. 4) -mor θεωροῦμαι A 6,1. exītus, ūs, ἐξοδος Hn 12,3.

ex-pēdīo (ex καὶ pes πόυς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποιῶμαι. 2) expedio me ἐκσφίζω ἑμαυτόν, ἀπαλλάττομαι (ξεμπλέκω, γλυτώνω).

expendo, pendī, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα]) ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. προκμ.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξοφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἐξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις,

χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἰδ. expendo.

ex-perīor, pertus sum, perīri, 4. ἀποθ. ἀπειρῶμαι τινος, ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἰδ. exposco.

ex-posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ). 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτούμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν τινος.

exposūi, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις)

exque eā ἀντι ex eāque ἰδ. is.

ex-splendescō, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικός πόλεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντιθ. intestinum bellum).

extra, πρόθ. μετ. αἰτ., ἐκτός.

extrēmō, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm

2,3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἐξῶ), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.

extūli, ἰδ. efferō.

exul, ūlis, ἄ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facīle, ἐπίρρ., εὐκόλως.

facīlis, e, εὐκόλος Hn 10,3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος A 21,2. ἰδ. celer.

facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραύτης.

faciō, fēcī, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνεῖαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὀδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεως μου (ἰδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαίρ.) facio οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω

τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμασίως [καλὰ] γνωρίζω τι. versuram διαπραγματεύομαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες οἰοῦνι verteabant (μετέβαλλον) creditorem (= ἕλλησσαν δανειστήν). palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφοῦ. domi factus οἶκος εἰθισμένος, γεγυμνασμένος.

facto, id. fio. quo facto οὗ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ἃ γεγονός, οὗ ἕνεκα, διὰ τούτο.

factum, i, οὗ., γεγονός, συμβάν, Hn 6,3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A. 18,6.

factūrus, id. facio.

factus, id. facio καὶ fio.

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9,1. 2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυνατότης A2,2. 3) Πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6,2. fāma, ae, (φῆμη) 2) διάδοσις, θρῦλος.

fames, is, πείνα.

famīlia, ae, (ἐκ τοῦ famulus οἰκέτης, ὑπρέτης) τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπρέται, οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] A 18,2. 18,3. id. pater familiās.

familiāris, e, οἰκεῖος, φίλος A 16, 2. res familiāris, τὰ πατρῶα, ἡ περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὐσ.

πιστός (ἐμπιστός) φίλος A 5,1. familiaritas, ātis, (σχέσις οἰκογενειακῆ) οἰκειότης (αἱ καλὰι σχέσεις).

familiariter, ἐπίρρ., οἰκεῖως, στενωδῶς, συγχαρ. familiaritus.

familiās (γεν. = familiāe) id. pater familiās.

fastigium, īi, οὗ., (κορυφή) 2) βαθμός (καινωνικός).

favēo, fāvī, fāvum, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῦ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετοῦ προσβολαί.

fecēro, id. facio.

feci, id. facio.

ferē, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.

fēro, tūli, lātum, ferre, ὑποφέρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3. calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ δεινὰ (τὰς συμφορὰς) τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμειβήν), ἀμείβομαι διά... (id. καὶ fructus). 2) ὑπομένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιοτραπίαις τινός) A 5,1 id. nobilis καὶ expendo.

ferocia, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγερωχία, εὐψυχία.

ferrum, i, οὗ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὄπλων βία, τὰ ὄπλα.

fictilis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictile (πληθυντ. vasa fictilia) σκεῦος, πήλινον, ἀγγεῖον κεράμειον.

fīdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ fī-

- do) θαρρῶν, θαρραλέος. *fidens animus* ἡ αὐτοπεποιθήσις ἰδ. *animus*.
- fides*, εἶ, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβλήσις, ὑπόσχεσις Hn 2,3. 4. προστασία Hn 9,3.
- fiduciā*, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. *spe fiduciāque* (ἀντὶ *spe fidentissima*) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.
- filīus*, ἴι, ἀ., υἱός.
- filīa*, ae, θυγάτηρ.
- finis*, is, ἀ., (ὄριον, ὄροσημον). 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ Hn 8,1. 3) τέλος, τέμαξ Hm 1,3.
- fīo*, *factus sum*, *fieri* (παθ. τοῦ *facio*) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14,2. *domi factus* γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδιδάκτος) A 13,4.
- fistūla*, ae, σῦριγγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. *fistulae puris* συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.
- flagitium*, ἴι, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀτιμία.
- flagro*, 1. φλέγομαι.
- flēo*, *ēvi*, *ētum*, 2. κλαίω. *flens atque osculans* κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φιλημάτων).
- fluctus*, ūs, ἀ., κύμα A 6,1. 2) *fluctus* (πληθ.) *civīles* ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγίς) ἰδ. *committo*.
- foederātus*, (σύμμαχος). 2) *civitas foederata*, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).
- foedus*, *foedēris*, οὐ., συνθήκη.
- fore*, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ *sum* ἀντὶ *futurum esse*.
- foret*, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ *sum* ἀντὶ *esset* (*forem*, *-es et*, πληθ. *-ent*).
- foris*, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. *fores*, ἴum).
- forma*, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὕψις, τὸ ἐξωτερικόν.
- formōsus*, ὠραῖος (καλοκαμωμένος).
- fortē*, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ *fors* τύχη) = διὰ τῆς τύχης. *si forte* (μεθ' ὑποτακτ.) ἂν τυχόν (ἀντὶ *exspectans si forte*) Hn 8,1.
- fortis*, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. *fortissimus*.
- fortitūdo*, *dīnis*, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
- fortuīto*, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.
- fortūna*, ae, εἰμαρμένη A 19,1. 2) τύχη, εὐτυχία Hm 4,1. 3) α) τύχη, μοῖρα A 3,3. 19,2. β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9,3. A 2,3. 4,2. 21,1.
- forum*, i, οὐ., (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. *in foro esse coepit* ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δράσιν του).

frater, tris, ἀ., ἀδελφός.
 frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.
 frequentia, ae, (πυκνότης). 2)
 frequentia, (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ
 συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἀ., καρπός. 2) fructus
 rei familiaris αὐξήσις τῆς ἀτομικῆς
 περιουσίας. fructus pietatis
 καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας,
 (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὐ., σῖτος.
 frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ.
 (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι
 μετὰ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά)
 τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως
 μετὰ τινά.
 frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη),
 μάτην. frustra facio aliquid
 μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω
 τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustra), —, 1. ἀποθ.
 (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ
 ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ,
 βλάπτω.
 fuĕram, id. sum.
 fuĕrim, id. sum.
 fuga, ae, φυγή.
 fugāram = fugavĕram, id. fugo.
 fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω.
 2) rei publicae procurationem
 ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας,
 (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, id. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.
 fui, id. sum.

fundamentum, i, οὐ., θεμέλιον.
 funus, funĕris, οὐ., κηδεία, ἐκφορά,
 ταφή.
 futūrus, id. sum.

G

gener, ĕri, ἀ., γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ
 τῆς θυγατρὸς) A 21,4.
 generātus, (πεφυκός). 2) ab aliquo
 καταγόμενος ἀπὸ τινος = ortus.
 generōsus, (εὐγενής τὴν καταγωγὴν),
 γενναίωφρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικὸς
 A 3,1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genĕris, οὐ., (γένος). 2) εἶδος.
 gĕro, gessi, gestum, 3. (φέρω —
 φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν, συμπεριφέρωμαι.
 me splendĭde ζῶ μεγαλοπρεπῶς.
 rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου)
 διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς)
 διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον,
 πολεμῶ. consulatum (praeturam)
 ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν).
 honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς
 (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα),
 περιβάλλομαι ἀρχήν. res genuntur
 male τὰ πράγματα διεξάγονται
 (ἔχουσι) κακῶς res gestae
 (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν
 αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ
 ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.
 gestum, id. gero.
 glorior, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.)
 κυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

græcē, ἐπίρρ., ἑλληνιστί.

græcus, ἑλληνικός. res græcae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

Grāius, ἰδ. Πίνακα Ἱστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικότης, εὖνοια (ἐξ ἐκτιμῆσεως) A 2,4. 6,2, 21,1. 3) καλή (φιλική) συνεννόησις, συμπιλίωσις A 17,1 ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκότος, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρὺς, δεινός, ὀξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

Η

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινά (ὥς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινά ὥς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστήν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18,4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,2. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognītum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος, percip-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χ ω ν ε ὶ ω A 17,3. cognītum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18,1. 8) satis habeo + ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περὶ ὧ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διακίμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ.ἔ. v e r s ū r a e) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ἕρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὠραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξιν ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἦτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νά μετέχωσι τοιοῦτων δημοπρα-

σιδῶν. Ἰδ. accedo.

hereditas, ātis, κληρονομία.

hereditum, ἴι, οὐ., κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονομία ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.

heres, ēdis, ἀ., κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.) οὗτος, ὅδε.

hic, ἐπίρρ., ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ., ἐνταῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία. contexta συνεχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16,3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3,3.

hodiē, ἐπίρρ., σήμερον.

homo, hominis, ἀ., ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13,6.

honor, ōris, ἀ., τιμὴ, ἐκδῆλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιωματῶν) φήμη, ὑπόκληψις A 18,5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ τιμαὶ C 1,1. A 6,2.

hortatū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τινος).

hortus, i, ἀ., (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περίβολος (πάρκo). hospitium, ἴι, οὐ., φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα. hostis, is, ἀ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς (τῆς πατρίδος).

hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.

huic, δοτ. ἐνικῇ τοῦ hic, haec, hoc. humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, αὐμουσία, εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγὴ). 2) ἀνωτέρα, (ὕψηλῆ, λεπτή) μόρφωσις A 3,3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,1.

humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iactō, (πρόφρ. jactō), iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.

iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥιπτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη. ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα.

ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δεῖπνῳ Hn 12,1.

īdem, eādem, īdem, ὁ αὐτός (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.

idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo...quod τούτου ἕνεκα... (δι)ότι.

idonēus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.

igitur, σύνδ., λοιπόν.

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.

is, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

illo, illa, illud, (γεν. illūus, δοτ. illī κτλ.) εκείνος.

il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἐξοχόν) A 18,2.

illūsus, id. illudo.

imāgō, gīnis, (εἰκόν). 2) πλ.θ. αἱ κήναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ἄ., μιμητής, ζήλωτής.

immīsi, id. immitto.

im-mitto, 3. («εὖ τρέχειν», «σεύω»). 2) ἀνίτημι, ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἐξαπαλώω, ἐξαποστέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola=κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι, ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, ītum, 4. ἐμ-πεδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ōris, ἄ., ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2 C 3,1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A19,1.

imperīum, īi, οῦ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ἅλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπεράττη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5,3. orbis (γεν. terrārum, ἐξουσία τῆς αἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασιλείον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut, προστάσσω τινί, ἔνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) doctrinis quibus puerilis aetas impertiri debet, eruditivē διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδίων. impetrārim = impetravērīm, id. impetro.

impētro, 1. (ἐκτελεῶ). 2) ἐπιτυχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impresentiārum, (δημῶδες ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρ., ἀφρόνως.

īmus καὶ (infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferīor, κατώτατος id. intestinum.

in, πρόθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως id. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17,2 II. (μετ' ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5,1. 2,3. 11,4. C 1,1. 3,5. A 18,1. 2. 3. 20,3. 2) ἐπὶ χρόνου κατὰ+ αἰτ. Hn 4,3. C 1,2. 2,2. A 1,3. 17,1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων: α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὑφ' ἃς διατελεῖ ἡ συμβαίνει τι :

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitate esse διχονοῶ, διαφρονῶ. β') πρὸς δήλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adulescentulo...erat ἐν τῷ νεαροῦ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ἧς τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) μεταξὺ τούτων Hn 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13, 2. A 13,3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: [pacem conciliavit, in quo = in qua re] εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2) ἐξάπτω Hn 2,1.

in-cīdo (in καὶ cado), cīdi,—, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cīpio (in καὶ cāpio), cēpi, cep-tum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.

in-cīto, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμίλλαν).

incognītus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἄ., κάτοικος.

incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ r. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου

κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα indicium, ἴι, οὖ., (ἐνδειξίς). 2) τεκμηρίον.

indīco, 1. δηλῶ, φανερώνω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-dīgēo (indu [= in] καὶ egeo), ἴι,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας: medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5,3.3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, ιδ. induco.

indulgentīa, ae, ἐπιεικεία (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dulsī, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπεροβολικῶς) ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (να καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industriā, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἐθελοπονία A 13, 4.

in-ēo, ἴι (σπανιῶτ. īvi), ītum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχεδίων. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertīa, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερεητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεγος). 2)

ή πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.
 in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θῆατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. ἐπιφέρω arma Italiae (δοτ.) πολὺν κατὰ τῆς Ἰταλίας.
 infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικόςως, μετὰ μίσους, μισῶν.
 infīmi, ōrum (ιδ. imus), οὐσ., οἱ ταπεινότεροι (κατὰ τὴν τάξιν).
 infinitus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.
 in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ infitias ire αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.
 ingenitum, ἦι, οὐ., (φυγή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.
 inīcio [πρόφ. injīcio] (in καὶ iācio), iēci. iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.
 inīi, inīeram, ιδ. in eo.
 inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἐχθρικά διαθέσεις.
 inimicus (in καὶ amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὐσ. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.
 iniquus (in καὶ aequus) ἄνιστος. 2) ἄδικος.
 initium, ἦι, οὐ., ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.
 in-nitor, innixus sum, inniti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.
 innixus, ιδ. innitor.
 inopia, ae, ἔδεια, inopia publica, ἔδεια δημοσία, οἰκονομικαί

τοῦ κράτους δυσχέρεια.
 inprimis (in καὶ primus), ἐπίρρ., ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδία.
 inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, —εις, -ει.
 in-scēns, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
 insidiae, arum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4,3. 5,3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12,2.
 insidior, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.
 in-stitūo (in καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. (ιδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2,4. C 3,3. A 14,2. 3) ἀποφασιζώ Hn 8,3.
 insula, ae, νῆσος.
 intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐνωῶ (διὰ τῶν αισθησεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5,4.
 intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως, ἀμέτρως.
 inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.
 inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει ἔς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20,2.
 intercessisse, ιδ. intercedo.
 interdum, ἐπίρρ., ἐνίοτε.
 inter-ēo, ire, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

- λυμαι Hn 4,3. Hn 2,4. 2) ἀποθνήσκω (χάνω τὴν ζωὴν μου) Hn 13,1.
- interfēci, ἰδ. interficio.
- inter-ficō (inter καὶ ficō), fēcī, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
- interficiendus (= interficiendus ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, ἰδ. intereo.
- interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξὺ (χρόνῳ).
- interiōr, ἀ. καὶ θ., interiūs, οὐ., (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, ἰδ. consilium.
- interiēm, ἰδ. intereo.
- interitus, ūs, ἀ., ἀπώλεια, θάνατος.
- inter-pōno, 3. (τίθῃμι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβάινω, ἐπεμβάινω, (δανείζω χρήματα).
- interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.
- inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).
- intestīnum, ἰ, οὐ., ἔντερον. inum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυσμένον ἔντερον, π. ἔ. ἡ τελευταία μῆτρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
- intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν, ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος, (ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
 intīme, ἐπίρρ., οικειότατα.
 intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἐἶδον). 2) ἐν τῇ σφάιρα + γεν. Hn 11,4.
 in-vēñō, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
 inventūrus, ἰδ. invenio.
 in-veterasco (ἐναρχτικὸν τοῦ in-vetēro), rāvi, —, . ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιωνίζομαι, παλαιούμαι, χρονίζω A 2,5.
 invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
 invidīa, ae, φθόνος.
 invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
 iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χάρην παιδίζας.
 Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
 ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn 10,5.
 irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
 irātus, παρωργισμένος ἰδ. irascor.
 ire, ἀπαρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.
 ir-rīdēo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μωκτηρίζω, σκώπτω.
 is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
 itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον, ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (= et ita) A 15,
1. 2) σύνδ. ἔθεν.

itemque = et item ἐπίρρ.) ὡσαύ-
τως, ὡς καὶ.

iter (ἐκ τοῦ it[īn]er), γεν. itinēris
οὗ., πορεία, πορεία (τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5,3.
C 2,2. 2) δεύτερον Hn 6,1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
πνός, τερψίθυμος A 14,1. 2) εὐ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudiciūm (πρόφ. iudiciūm), ἴι, οὖ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6,3.
ἰδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio
(ἀφαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμ-
μένως A 15,3.

iūdiceo (πρόφ. iudiceo), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico
aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον),
καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξο-
ρίζω. hostem iudicatum καίπερ
κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρὸν (τῆς
πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω
Hn 13,2 A 13,3. 16,1. 20,5.
4) συνάγω, συμπεραίνω A 15,3.

Iuppīter (πρόφ. Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovī, αἰτ. Iovem. ἀ-
φαιρ. Iove, ἀ., Ζεὺς, Iuppiter
optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνῶ, ὀρ-
κίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iuris, οὖ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6,3.
3) iuris consultus, ἀ., ὁ νομο-
μαθής, (δεινός νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
iurando), οὖ., ὄρκος (τῶν πολι-
τῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν
ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἰδ. iubeo.

iuvenus, ἰ, ἀ., (πρόφ. juveneus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iūvit, ἰδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοιθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'
αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.
πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι), τ.ἔ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
p̄ridie kal. (= kalendas) Aprīles
τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ
Ἀπριλίου (ἡτοί τῇ 31 Μαρτίου).

Υ

labor, ōris, ἀ., μόχθος, ταλαιπωρία.
laccio, īvi, ītum, 3. ἀκαταπει-
ράζω, προκαλῶ.

lacrīma, ae, (δάκρυμα), δάκρυ,
lapis, īdis, ἀ., (λίθος). 2) ἄστρον,
«σῆλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (= ἔχων 1000), ὁ
μυλιωδείκτης λίθος, τὸ μυλιάριον
(= 1000 ῥωμαϊκὰ βήματα) ἰδὲ
καὶ passus.

- largitio, ōnis, (φιλοδορία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).
- laus, laudis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.
- lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ἔθεν λελουμένος, λ ο υ σ μ ἔ ν ο ς). 2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα (αἴζην ἐν πᾶσι λαγώοις), εἶμαι πολὺ γενναιόδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).
- lectica, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
- lecticula, ae, (ὕποκοριστ. τοῦ lectica), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.
- lectio, ōnis, ἀνάγνωσις.
- lector, ōris, ἄ., ἀναγνώστης.
- legatus, i, ἄ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7,2. 12,2. 12,4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὕπαρχος A 6,4.
- lego, legi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- levis, e (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρύτετητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτός A 22,3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15,1.
- levo, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.
- liber, bri, ἄ., βιβλίον.
- liberalis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.
- liberalitas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.
- liberaliter, ἐπίρρ., φιλοζένης, ἐλευθερίως.
- librarius, ii, ἄ., (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.
- littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή. 3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαί) C 3,1, A 1,2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13,2.
- litteratus (δεδιδυγμένος). 2) κατηρητισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).
- lītus, ōris, οὐ., ἀκτή, παραλία.
- locupletō, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).
- locus, i, ἄ., (πληθ. loca, ōrum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1,2. Hn 11,1. A 20,1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2,4. Hn 3, 4. εὐνοϊκὸν σημεῖον, εὐκαιρία Hm 1,2.
- longē, ἐπίρρ., (μακρὰν). 2) πολὺν καιρὸν. Συγκρ. longius (=diutius).
- longus, μακρός, σχινοστενής.
- lumbus, i, ἄ., ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbago ἰσχιάς, ὀσφυαλγία).
- luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ., μᾶλλον.

magister, tri, ἄ., (ἄρχων). 2) magister equitum ἱππαρχος.

magistrātus, ūs, ἄ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hm 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὑποῦργημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπέης, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14,3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A. 12,3. 2) πολυάριθμος Hn 3,2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικὸς, σπουδαῖος Hm 4,1. C 1,2. 3,1. A 2,4. 16,1. 20,5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μεῖζων. maiōres, um, ἄ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maximus μέγιστος.

mālle, ἐπίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς. malle, πρτ. ὑποτ. τοῦ ῥ. malo. malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

malum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν. malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ōrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2,3.

manceps, cīpis, ἄ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullus rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, id. maneo.

manus, ūs, χεῖρ id. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4,3.

mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.

maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6,1.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonīum, īi, οὐ., γάμος, συνουκίσιον.

matūrē, ἐπίρρ., προώρως.

maxīmus, id. magnus.

medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν. medicus, i, ἄ., ἱατρός.

medimnus, i, ἄ., μέδιμνος (μέτρον ἀττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.

mediocris, e, μέτριος, μέσος A13,3. 2) μτρρ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13,4.

medītor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω).

mēmōr, ōris, μνήμων.
 memorīa, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διήδοσις Hn 8,2.3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνώσκοντες) Hn 13,3.
 mendaciūm, īi, οὐ., ψεύδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
 mensis, is, ἄ., μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentiō, ōnis, μνεῖα. mentione factā μνεῖας γενομένης.
 mercennariūs, μισθοφορικός.
 merco, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 merītō, ἐπίρρ. δικαίως.
 -met, μόρ. ἐγκλιτ. γε ἰδ. egomet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, lītis, ἄ., στρατιώτης.
 mille, ἄλλ., χιλιάς, χίλιοι. Πλήθοντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
 mīnor, ἄ., καὶ θ., mīnus οὐ. (γεν. minōris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor)

ἦσαν τῶν πάντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γερωός, νεότερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἴκοσιπενταετής.
 mīnus, συγκρ. ἐπίρρ., ἦττον, ὀλιγότερον. minus robustus=non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλιγὸν ἰσχυρός.
 mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 mīsi, ἰδ. mitto.
 mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16,3. 20,1.
 moderatiō, ōnis, μετριασμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
 modicus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modius, īi, ἄ., μῶδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας=1/6 τοῦ ἀπτικοῦ μεδύμου). Γεν. πληθ. (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 mōdō, ἐπίρρ., μόνον. modo-modo ὅτε μὲν-ὅτε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ.
 mōdus, i, ἄ., τρόπος 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μῶδιοι) A 2,6.
 mons, montis, ἄ., ὄρος.
 monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
 morbus, i, ἄ., νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 mōrior, mortūus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 mōror, 1. ἀποθ., διατρέβω. cum diu

tius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω (θέσιν) ἐπὶ στρατηγῶν Hn 5,1. 3) διατρέβω (ἐπὶ τόπου) A 20,1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ., ἔθος A 6,2. 2) πλῆθ. (ἡθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3,5. A 5,3. 14,2. 19,1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3,3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18,1.

multiplico, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οἱ τοὶ νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitudo, īnis, πλῆθός, πλῆθος, σμῆνος (καπαδί).

multo, ἐπίρρ., πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1,2. 5,3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13,5. 3) οὐσ. multa, ōrum, οὐ., πολλὰ Hn 2,3. 4) πολὺς, μέγας C 3,4.

munditia, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipium, īi, οὐ., ἰσοτελὲς πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίου ἀρχοντος κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται τῆς εἰχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου.

munio, īvi, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ēris, οὐ., λειτουργία, (καθηκόν). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3. 12,3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ī, ἄ., (τοῖχος). 2) muri (πλῆθ.) τὰ τείχη τῆς πόλ. τείχισμα. mutatio, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχὴ). muto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

naetus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, naetus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam naetus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον: ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγῶμαι.

nāscor, nātus sum, nāsci, 2. ἀποθ. ex aliquo γενῶμαι ἐκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης natus γεγονώς. domi natus οἰκαγενής.

natio, ōnis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) χα-
ρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ
φυσικόν A 5,1. 17,3.

natus, id. nascor.

naufragium, ii, οὐ., ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός, castra nau-
tica, τὸ ὄρηγ-τήριον τῶν νεῶν,
νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων,
ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων
μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν
νεωλοκυμένων πλοίων).

navalis, e, ναυτικός proelium na-
vale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

ne, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ., ἵνα μή, ὅ-
πως μή.

ne, μόρ. ἐγκλιτ., εἰ, ἄν...

ne ē ἢ neque, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ
οὔ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή.
necesse, ἄκλ., necesse est δεῖ,
ἀνάγκη εἶναι.

necessitudo, inis, (ἀνάγκη). 2)
σύνδεσμος (ὕπερσσιαχός). C 1,3.

Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς
τοὺς ἀρχηγούς, ὅρ' οὖς ὁ κληῖρος
(=sors, τ.ε. ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις)
εἶχεν αὐτοὺς ὑπεγγμένους δι' ἀρ-
ρήκτου ἡθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς
οὗτος οὐδὲν διέφερον ἐκείνου, ὁ
ὅποιος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς
τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τριαύτη
σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-
λεῖτο necessitudo. 3) οἰκειότης,
στενὸς δεσμὸς ἢ σχέσις μεταξὺ
συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A
19,4.

nefas (ne καὶ fas), (μόνον κατ' ὀ-
νομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν
ὅ,τι ἀπαγορεύει ὁ θεῖος καὶ ὁ φυ-
σικὸς νόμος, ἱεροσυλία id. duco
ἐν τέλει.

negō, 1. ἀρνούμι Hn 12,3. λέγω
ὅτι δέν... Hm 1,5.

negotium, ii)nec καὶ otium),
ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nemo, γεν. nullius, δοτ. nemini,
αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ
τοῦ ne καὶ hēmiō [=homo]),
οὐδεὶς A 6,3. 2) ἐπιθετικῶς =
nullus A 19,3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, id. nec. 2) neque multo
post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ
πολύ.

neuter (ne-uter), neutra, neutrum
οὐδέτερος. in neutram partem,
εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε
πέρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον)
id. conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli
rei, ἀφαιρ. nulla re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ., κατ' οὐδέν A 21,5.

nihilum, i, οὐ., οὐδέν). nihilo
setius οὐδὲν ἤττον.

ni-si, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μή (=si non).
nego nisi (=dico non. . .nisi) λέ-
γω ὅτι δέν. . . ἐὰν μή, λέγω ὅτι τό-
τε μόνον. . . ἐὰν.

nobilis, e, (γνωστός [ἐκ τοῦ no-
sco]). 2) οὐσ. πληθ. nobiles, im
ἀ., οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

'Ρώμη ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι
 ἤρξαν ἀνωτέρας ἀρχάς C 2,3. 3)
 ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι,
 θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμέ-
 νος A 3,2.
 nocendus, ἰδ. nocere.
 nocēo, cui, —, 2. (μετὰ δοτ.) βλά-
 πτω.
 noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῶ)
 νυκτός.
 nōlo (ἐκ τοῦ ne-volo), nolūi, nol-
 le (ἀνόμ.), δὲν θέλω.
 nomen, ἴνις, οὐ., ὄνομα. sine no-
 minibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ
 δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόμα-
 τος). suo nomine ἰδ. suus.
 nominō, 1. ὀνομάζω.
 nōn, οὐ., οὐκ, ὄχι, δέν.
 nonaginta, ἀριθμ., ἐναήκοντα.
 nonnihil, ἔστιν ὅτι, τί .nonnihil
 tempōris τὴ χρονου, χρονον τινά.
 οὐσ. nonnulli, ὄνυμ, ἀ., τινές.
 nōnus, ἕνατος.
 notitīa, ae, γνωσις, γνωριμία.
 nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3,4.
 A 18,2. ἀναφέρω, μνημονεύω A 18,3.
 novem, ἕννεά.
 novus, νέος.
 nox, noctis, νύξ.
 nūbo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ
 πέπλου), 2) ἐπὶ γυναικός alicui
 λαμβάνω τινά σύζυγον (ὕπαιδρεύ-
 ομαι).
 nullus, (γεν. nullūis, δοτ. nullī,
 κλπ) οὐδείς C 2,4. A 6,3. 14,3.
 18,2. 2) οὐσ. οὐδείς Hn 5,1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.), εἰ, ἀν...
 numērus, i, ἀ., ἀριθμός A 12,4.
 2) δύναμις Hn 2,1.
 numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.
 nunc, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.
 nuntīo, 1. (ἀν)αγγέλλω.
 nuptīae, ārum, μόνον κατὰ πληθ.
 (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.
 nūpta, μτχ. ἰδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔ-
 νεκχ.
 ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) ob-
 ductā nocte (ἐνν. caelo) ἐξα-
 πλωθείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ
 οὐρανοῦ), νυκτός ἐπιγενομένης, ὑ-
 πὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός, (ἐν νυ-
 κτὶ σκοτεινῇ).
 obductus, ἰδ. obduco.
 obiēci, ἰδ. obicio.
 obiēcio (πρόφ. objicīo), ob καὶ
 jācio), iēcī, iectum, 3. (προβάλλω).
 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντι-
 τάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσο-
 μαι: quo repentīno visu obiecto
 οὐ (= τοῦτου δὲ) τοῦ ἀπροσδο-
 κήτου θεάματος ἀντιπαχθέντος, διὰ
 τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τού-
 του φαινομένου.
 obītus, ūs, ἀ., (ob+eo), θάνατος.
 ob-sēcro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορ-
 κίζω, ἱκετεύω ἰδ. oro.
 ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἔπομαι).
 2) studiis (δοτ.)=εἶμαι (ψυχή
 καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
 observantiā, ae, (λεπτή εὐλάβεια).
 μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπι-
 φυλακτικότης (ἀποχή ἀπὸ πάσης
 πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
 obses, obsīdis, ἄ., ὄμηρος.
 ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi,
 sessum, 2. πολιορκῶ.
 obstinatiō, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη
 taciturnā obstinatione διὰ τῆς
 σιωπηρῆς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ
 τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
 obtestatiō, ōnis (ἐπιμαρτυρία).
 obtestationes patris οἱ τοῦ πα-
 τρός ἐξορκισμοί, (αἱ θερμῆ) ἰ-
 κασίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρὸς.
 obtīgi, id. obtingo.
 ob-tīnēo (ob καὶ tēnēo), tinūi,
 tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω
 A 6,4. 2) διατηρῶ A 1,1.
 ob-tingo (ob καὶ tango), tīgi,—, 3.
 (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
 κλήρω δίδομαι.
 obtrectatiō, ōnis, (κακοήθης) ἄ-
 μιλλα, κακειτρεχῆς ἀνταγωνισμός.
 obvīam, (ἐπίρρ. εἰς ὑπάντησιν). 2)
 obvīam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀν-
 τιτάσσομαι id. καὶ venio.
 occasiō, ōnis, εὐκαιρία.
 oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cī-
 di, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ
 πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre
 occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
 μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
 occupatiō, onis, ἀσχολία, ἐνασχό-
 λησις.

oc-cūpo (ob-cāpio), 1. κατέχω.
 sum occupatus in apparando
 (ἐνν. bellum ἢ copias) εἶ-
 μαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρα-
 σκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πο-
 λεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολε-
 μικήν παρασκευήν. occupo saltūs,
 exītūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω, κα-
 ταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς
 ἐξόδους.
 octoginta, ὀγδοήκοντα.
 oculū, i, ἄ., ὀφθαλμός.
 odiū, ii, οὐ., μῖσος. odium pa-
 ternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς
 κληρονομικὸν μῖσος.
 of-fendo, ndi, nsum, 3. προσ-
 κρούω, (πειράζω).
 offensiō, ōnis, σύγκρουσις, δυσα-
 ρέσεια, δυσαρέστησις.
 officium, ii, οὐ., 1) (προθυμία εἰς
 τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης,
 καλωσύνη A 2,6. 2) ἔφεσις τοῦ
 ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις ἢ
 ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, κα-
 θήκον A 6,5.
 o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παρα-
 λείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).
 omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος,
 ὁλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2.
 14,3.
 opēra, ae (ἐργασία, προσπάθεια).
 2) cuius opēra (ἀφαιρ.) οὗ τῆ ἐν-
 εργεία (πικροτρύνσει, ὑπαιτιότητι)
 Hn 7,3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1,4.
 opēriō, rūi, rtum, 4. καλύπτω,
 σκεπάζω.

- opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
 oppidum, i, οῦ., πόλις.
 op-pleō, ēvi, ētum, 2. πληρῶ.
 (γεμίζω).
 oppletus, id. oppleo.
 op-primo (ob καὶ prēmo), pressi,
 pressum, 3 (καταπιέζω). 2) κα-
 ταβάλλω, ἀφρνίζω.
 op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-
 dēo), 1. πολιορκῶ.
 ops (ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἐν
 τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
 ope) πληθ. opes (γεν. opum),
 δύναμις, ἰσχύς Hn 10,2. 2) βοή-
 θεια Hn 1,3. 3) χρηματικά μέσα,
 περιουσία A 2,3,4.
 optimus (ὕπερθετ. τοῦ bonus),
 ἄριστος, ἐξαιρετος, ἐξαισίος, ἐπι-
 τηδύτατος, ἐπιδειξιότατος.
 oratio, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντο-
 μος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς
 C 3,3.
 orator, ōris, ἄ., ῥήτωρ.
 orbis, is, ἄ., (κύκλος). 2) orbis
 terrarum ἡ οἰκουμένη.
 ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρο-
 νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne
 enumerō) ἐν (χρονολογικῇ) δια-
 δοχῇ καταγράφω.
 ordo, ordīnis, ἄ., τάξις A 18,3. 2)
 τάξις θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
 6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ
 τάξις τῶν ἵππέων, ἡ ἵππικὴ τάξις.
 origo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. O-
 rigines «Ἀρχαί» C 3,3. 3) γένος,
 οἰκογένεια A 1,1. 3) familia-
 rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δέν-
 δρον A 18,2.
 orior, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ.
 (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orior
 a+ἀφαιρ. (ἡ καὶ ἄνευ τῆς a προ-
 θέσι.) κατάγομαι ἀπό... — notans
 quis a quōque (=et a quo) or-
 tus (ἐνν. e s s e t) quos honores
 cepisset) quibusque tempori-
 bus cepisset (honores) ἀναφέρων
 τίς [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καί]
 ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς
 (τιμητικά ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ
 κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέ-
 λαβεν (αὐτὰς) A 18,3.
 oris, id. os.
 ornatus, (κεκοσμημένος). 2) ἐξω-
 πλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργί-
 σκον), μεθ' ὅλης τῆςσκευῆς του.
 Hn 3,4.
 orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλετίζω, λαμ-
 πρύνω.
 oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
 que obsecro θερμῶς ἰκετεύω, (ἐ-
 ζορκίζω) id. obsecro.
 ortus, id. orior.
 ōs, ōris, οῦ., (στόμα). 2) (φωνητι-
 κὸν ὄργανον), προφορά.
 oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλοῦ.
 os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
 κνύω Hn 11,2. 2) δηλῶ Hn 12,5.
 ostentatio, ōnis, μεγαλαυχία, καύ-
 χησις, ἐπίδειξις (ματρία).
 otium, īi, οῦ., (ἀπραγμοσύνη). 2)
 (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
 ἡσυχία) ἀσφάλεια καὶ γαλήνη
 εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

- paci, δοτ. τοῦ παχ.
 paene, ἐπίρρ., σχεδόν.
 palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἰδ. facio.
 par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.
 pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον.
 δηλ. (χρονολογικῶς) C 3,4. par
 non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-
 τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-
 cipibus (δοτ.) ὅμοιος ταῖς μεγά-
 λοις (π.ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῆ τὴν
 ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
 σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).
 par... ae ὅμοιος... ἤ, ὅμοιος...
 καί, ὅμοιός τινα... ..in pari peri-
 culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
 στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hn 2,1.
 pārēō, rūi, —, 2. (φαίνεσθαι). 2)
 ὑπακούω, πείθομαι.
 pārō, 1. bellum παρασκευάζω πό-
 λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
 λεμον.
 pars, partis, μέρος, τμήμα A 2,3.
 2) πλευρά Hn 12,3. 3) κόμμα A
 2,2 partes Sullānae (Cinnānae)
 ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
 Κίννα). partes optīmae τὸ ἀρι-
 στοκρατικὸν (π. ἔ. τὸ Συγκλητι-
 κὸν) κόμμα, ἤτοι οἱ optimātes,
 (γεν.) -ium.
 parum, ἐπίρρ., ὀλίγον. non parum
 ὄχι μικρόν, ἰκανῶς, ἀρκούντως.
 passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. patior.
 passus, ūs, ἄ., βῆμα (ῥομ. βῆμα
 =5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐ-
 πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

- mille) passūm decem=χιλιάδες
 βημάτων δέκα (=10 ῥομ. μίλια),
 δηλ. 14.800 μ., ἤτοι 15 περίπου
 χιλιόμετρα.
 patē-facio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
 facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.
 loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-
 τὰ, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὀ-
 δοποιῶ τὰ ἄβατα.
 patefēci, ἰδ. patefacio.
 patēō, tūi, —, 2. ἀναπέπταμαι. ho-
 nores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
 ναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ
 πρὸς τὰς τιμὰς ἀγούσα εἶναι ἐ-
 λευθέρα (ἀνοικτή).
 pater, tris, ἄ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς
 τιμητικὴ προσωνομία τῶν συγ-
 κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).
 patres conscripti (=senatores)
 [ἰδ. conscriptus]. pater familias
 (familias εἶναι ἀρχαῖκος τύπος
 τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ.,
 ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
 pātior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.
 ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15,1. 2) ἐ-
 πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,
 3. A 2,4. 5.
 patria, ae, πατρίς.
 paucus, (περβλ. paucus, σχεδόν
 μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι
 (τὸν ἀριθμὸν).
 paulum, ἐπίρρ., μικρόν, ὀλίγον. pau-
 lum modo ὀλίγον μόνον.
 pāx, pācis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρή-
 νης, συνομολόγησις εἰρήνης A18,2.

pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκα-
τάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς
ξηρᾶς.

pedissequus, i, ἄ., (pes καὶ sequor)
ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
συνεδρεύων τὸν κύριον ἐξερχόμε-
νον).

pello, pepūli, pulsum, 3. ὠθῶ,
ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
κρούω, νικῶ.

pendo, pependi, pensum, 3. (στα-
θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

pepūli, id. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
α) τοπικῶς Hn 4,2. per lumbos
κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν
τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα
τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ
ἐπιτροπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ., πᾶν ἐξ ἴσου,
(πᾶν ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
νονικῶς.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).
propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
τωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑ-
πατείας).

perceptus, id. habeo.

per-cipio (per-cāpio), cēpi, cep-
tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
4,3.

peregrinatio, ōnis, ἀποδημία, δια-
τριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.

per-ēo, īi, itum, īre, ἀπόλλυμαι,
ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.

perfunctus, id. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ-
(ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀραιρ.)
ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνώω)
μάχθους.

pericūlum, i, οὐ., κίνδυνος.

peritūrus, id. pereco.

perītus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ ἢ δι-
έλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τιός),
ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου),
perpetuo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδια-
λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetuus, (διηνεκής), ὅλος C 1,3.
2) odium perpetuum μῖσος διαρκές,
ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hm
4,3.

per-serībo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λε-
πτομερῶς, διεξοδικῶς,
ἀκριβῶς).

persecutus, id. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκα-
ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γρα-
φῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφω (κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν) περιγράφω, πρα-
γματεύομαι C 3,4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēram, ιδ. persuadeo.

(pertaedet), pertaesum est, 2.
ἀπρὸς. (κόρος ὑπάρχει). 2) ne-
gotii suscepti κόρος, ἀγρία, ἀ-
νία (βαρεμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
ληφθέντος (ὑπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
ἔργον.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. κατα-
πλήττω.

perterrītus, ιδ. perterreo.

pertinaciā, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
μονή.

pertinēo (per-tēneo), tinūi, (ten-
tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.

per-turbō, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν
φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vēnio, 4. ἀφικνοῦμαι, perve-
nio ad desperationem περιέρχο-
μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
ἀπελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
vertō mores διαστρέφω, δια-
φθείρω τὰ ἤθη.

petiērim = petiverim, ιδ. peto.

pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (ὄρω,
πρβλ. πέτομαι), ἐπιφέρωμαι 2) pe-
to ut παρακλῶνά... 3) Etruriam
διευθύνωμαι εἰς Ἴ. Hn 4,2. 4)
honores θηρεύω τὰ ἀξιόμαχα sa-
lutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν
διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζη-
τοῦμαι.

pietas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα
ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι:
πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
στενοὺς συγγενεῖς.). 2) σεβασμός,
εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς
ἀγάπη A 17,1.

plebes, εἶ, ὁ λαὸς (ὡς τάξις, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
καὶ τὴν σύγκλητον) ιδ. tribunus:
plerique, pleraeque, plerāque, οἱ
πολλοί, ἡ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ., μόλυβδος.

plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
στος.

plūs, plūris, (συγχρ. τοῦ multus)
πλείων, πλέον. plures (ἀρσ. at-
mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
γεν.): plus salis πλέον κομψότη-
τος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς
ἐπίρρ., πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni,
ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenicus,
(ιδε Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis
(πρβλ. poena [ποινή] — rūnio,
moenia—mūnio).

poēta, ae, ἀ., ποιητής.

poētice, ēs, (ἀιτ.-en), (ἐλληνική
καὶ ῥωμαϊκή) ποίησις.

poēticeus, ποιητικός, ἀφορῶν (εἰς...)
pol-licēor, eītus sum, 2. ἀποθετ.
ὑπισχοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funē-
ris πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής
κηδεία (ἀκολουθία ταφῆς).

pōno, posūi, positum 3. (τίθη-
μι). 2) principem (τάττω τινά)
ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
pono statuam ἰδρύω, ἀνεγείρω
ἀδριάντα.

popūlus, i, ἄ., λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτήσις (ιδίᾳ κτή-
σις ἀκινήτου), κτήμα.

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ pos-
sum.

possum, potūi, posse, δύναμι.
ut omnes honores quos pos-
sent (ἐνν. h a b ē r e) haberent
ὥστε νὰ ἐπιδαψιλεύσωσι πάσας
τὰς τιμὰς, ἃς ἠδύνατο νὰ (ἐπιδα-
ψιλεύσωσιν).

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ.
2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post
πολλῶ (πολύ) ὕστερον.

postēa, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα.

posteaquam, σύνδ. ἀφοῦ = post-
quam.

postērus, ὕστερος, ὑστεραίως.

postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀριστ.
ὥς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ.
ὀριστ. ὕστερον ἢ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ.

postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn
2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ
ἀπρμφ.) Hn 12,3.

posuēro, ἰδ. pono.

potens, ntis (δυνάμενος). 2) ὑ-

περθ. potentissimus μέγα ду-
νάμενος, μεγίστην ἐπιρροήν ἔχων
(ἀσκῶν).

potentia, ae, ἰσχύς (προσωπικῇ
ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν
ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχύς A
4,1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C
2,3. 3) sum in potestate meā
εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι
ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem
sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυ-
τοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν ἑαυ-
τόν μου ἐκτεθειμένον, ὥστε νὰ συλ-
ληφθῆ ὑπὸ τινος (ὡς αἰχμάλωτος).

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ.

potissimum μάλιστα, κατὰ προ-
τίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6.
ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχήν A 3,3.

potuēro, ἰδ. possum.

potuisse, πρkm. ἀπρμφ. τοῦ ῥ.
possum.

praeēro (prae καὶ hābeo), hūi,
bītum, 2. (παρέχω). 2) me eā-
dem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω
ὁμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν :
παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περισκέ-
ψεως).

praeceptum, i, οὖ., διδασκαλία.
δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐ το-
λή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γτ.:
κατὰ διαταγήν (τινος) Hn 11,4.

prae-cipio (prae καὶ cāpio) προ-
λαμβάνω. 2) ut διατάσω... νά.
prae-cipue, ἐπίρρ., ὅπως ἰδιαιτέρως,

- ἐξαιρέτως.
 prae-dīco, 3. προλέγω A 16,4.
 prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω A 13,7.
 praedīum, ἴι, οὖ., κτήμα, γαιοκτησία.
 praesese, ἰδ. praesum.
 praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρατῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάρχου ἢ στρατηγού εἰς ῥωμ. ἰκπεῖς, διοικήσις, ὑπαρχία.
 praefectus, ἰ, ἀ., ἐπιτηρητής, ἐπόπιτος (ἐν Καρχηδόνι). Ἄντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.
 praefūi, ἰδ. praesum.
 praemīum, ἴι, οὖ., βραβεῖον, ἀνταμοιβή.
 praes, praedis, ἀ., (ἡ ὑπὲρ ἐργολήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
 prae-scribo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω, προδιαγράφω, διατάσσω.
 praesens, ntis, παρών ἰδ. praesum.
 praesidīum, ἴι, οὖ., (φρουρά, στρατός). 2) πληθ.= castra nautica.
 praestitisse, ἰδ. praesto.
 prae-sto, stiti, stitum, 1. ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn 1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.
 prae-sum, fūi, esse (προτίσταμαι). 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ
 praesae coepit (praefuit ἤρξε).
 3) potestati προτίσταμαι ἐξουσίας.
 διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.
 praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλήν, ἐκτός
 Hn 3,4. A 14,3. 2) παρὰ+αἰτ.
 Hn 12,5. 3) κατ' ἐξαιρέσειν, ἐκτός
 A 1,3. 2,4.
 praeter-ēā, ἐπίρρ., ἐκτός τούτων, πρὸς τούτοις, πλήν τούτου.
 praeter-ēo, ἴι, ἴtum, ἴre, παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνητον.
 praeterībo, ἰδ. praetereo.
 praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλήν.
 praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
 praetor, oris, ἀ., (πραίτωρ), στρατηγός (τὸ ὑπάτον πολιτικὸν ἀξίωμα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).
 praetūra, ae, στρατηγία.
 praeces, γεν. precum (κατὰ πληθ.) δέησις, παράκλησις.
 praemo, pressi, pressum, 3. (πιέζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς), πρόσκειμαι. 2) premor valetudīne κατατρέχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).
 pretīum, ἴι, οὖ., (τιμὴ). 2) ἀργύριον, χρήματα.
 (prex), ἰδ. preces.
 pridīe, ἐπίρρ., τῇ προτεραίᾳ. pridie Kal(endas) Aprīles τῇ προτεραίᾳ τῶν καλιανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).
 prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
 prīmum = primo, ὁ ἰδῆ.
 prīmus, πρῶτος.
 prīnceps, cīpis, ἀ., (ἄρχων), πρῶ-

τος Hn 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2,6. ἡγεμῶν A 20,5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17,3.) πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9,3. A 3,1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16,4. 19,2.

principātūs, ūs, ἄ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4. (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2,2.

prior, ἄ., καὶ θ., prius, οὖ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristīnus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.

priusquam, σύνδ., πρὶν ἢ, πρὶν. privātus, i, ἄ., ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἄ., ὁ πρόγονος, (ὁ π ρ ο γ ο ν ὅ ς).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς. . .

probabilis, e, (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratō, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσεις, δημοσίαι ὑπηρεσίαι.

pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν υποθέσεων.

prodītus, ἰδ. prodo.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria pro-

dita est εἶδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δολοῦμαι πρὸς μάχην. 3) vitam μακρόνω (παρατείνω) τὴν ζωὴν.

productus, ἰδ. produco.

proelium, īi, οὖ., (συνπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτικὴ μάχη), ναυμαχία.

profectus, ἰδ. proficiscor.

professus, ἰδ. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ profectūrus = μέλλον να παραυθῆ) Hn 2,3. ἰδ. proficiscor.

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. παραυθίωμαι. Hn 2,3. βυθίζω ἐναντίον 5,4. 8,1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitōor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, καταναίω.

pro-fūgīo, 3. (προφεύγω). 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἄ., πρόσδος, προκοπή.

pro-hībēo (pro-hābeo), hūi, hītum, 2. ἀπείρω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείρω (ἀπὸ τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν).

pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτηρίου: εἶμαι ἔτοιμος να καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνούμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
 pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
 1. propāgo, 1. διαδίδω, (μεταφύτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
 2. prapāgo, gīnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πλῆθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον, (στέμμα οἰκογενειακόν),
 propatulum, i, οὐ. (κυρ. μέρος ἐκτεθειμένον εἰς τὰ ὄμματα πάντων), προαύλιον, αὐλή.
 propēgē, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.
 propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχωρος.
 propius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.
 pro-pōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.
 propositum, i, οὐ. (τὸ προκείμενον), σκοπός.
 propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.) ἕνεκα, διὰ + αἰτ.
 pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἔξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὄρμη τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὄρμης ἐπέπεσαν (ἔξεδηλώθη) ἡ νόσος.
 pre-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
 prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19,3.
 prosperitas valetudinis ἀκμή εὐρωστίας, καλή (ἄκρα) ὑγεία.

pro-spicio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προσρῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.
 pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὡς, καθάπερ.
 providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
 provincia, ae, ἐπαρχία.
 proximus, ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχής Hn 3,2.
 prudentia, ae, εὐφύια, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνησιν Hn 11,7.
 publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημέω τὴν περιουσίαν.
 publice, ἐπίρρ., (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3,1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου. A 2,4. 3,1.
 publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
 puer, eri, ἄ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς», γκαρσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5.
 puerilis, e, παιδικός.
 pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
 puerulus, i, ἄ., μικρὸν παιδίον.
 pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
 pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
 pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδειξίως.

pullūlo, 1. (βλαστάνω] φ ο υ ν τ ὤ - ν ω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, πρῦμα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται viā ἢ parte δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὅπουδήποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ τινος.

quaesīvī, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιότητος ἢ σημασίας) εἶναι. . .

quaestīo, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἀ., ταμίης.

quam, ἐπίρρ., ἢ (μετὰ τὰ συγκριτικά καὶ τὸ alius) elarius quam possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ ἤδύναντο A 1,3. 2) aliud acroāma quam (ἀντὶ τοῦ praeter=ἐκτός) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου). 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: quam plurimas. . . serpentes ὡς πλείστους. . . ὄφεις, ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους Hn 10,4.

quandīu, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον) Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ)πόσον χρόνον A 20,4.

quamquam, σύνδ., εἰ καί. 2) ἀλλ' ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A 16,2. 20,1.

quam-vīs, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἐάν.

quanto, ὅσῳ. tanto-quanto τοσούτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ., οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνικοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλικος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὃ, ἕνεκα, ὅθεν. Ἄλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις quā re=ut eā re ἵνα διὰ τοῦτου τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quaternum), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες. -que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hn 1,2.

quemlibet, αἰτ., τοῦ quilibet, ὃ ἰδέ. quēo, quīvī, —, (quīre), (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναμι. querimonīa, ae, παράπονον (μεμψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

quī, quae, quod, ἀντων. ἀναφ. ὅς, ἣ, ὃ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4. 2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3. 2) ἀντὶ συνδ. quī = et is ἢ sed is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

igitur, cuius=huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. β) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui=cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ., γε, τῆ ἀληθεία, μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A 14,1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μὴ... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinqüens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A 17,1. 18,3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīvi, ἰδ. quoe.

quō ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὅποιον μέρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίταξιν τοῦ συγκριτικοῦ: quo magis Hn 10,2.

quod, σύνδ., ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi ἐὰν δὲ μὴ.

quodam - modo ἐπίρρ., τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβίαιως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis, (κυρ. ἀραιρ. τοῦ quot anni=ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ., ὡσάκις καὶ ὡποσάκις καὶ ὡποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis (λογριασμός) 2). σχεδόν, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.

ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cīpio (re καὶ cāpio), cēpi,

ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me επανέρχομαι Hn 11,2. 3) υποχωρῶ Hn 11,4.

re-cūso (re καὶ causa = δὲν δέχομαι, ἀρνούμαι), 1. illud recusavit ne postulerent ἡρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεισεν ἦτο νὰ μή...

reddīdi, ἰδ. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5.

3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.

red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) επανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, ἰδ. redeo.

redītus, ūs, ἄ., (ἐπάνοδος). 2) πρόσσδος, ἔσσοδον, εἰσόδημα.

re-fēro, rettūli, relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-ficō (re καὶ faciō), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθήκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20,3.

regnum, i, οὖ., βασιλείον.

relictum, ἰδ. relinquo.

religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς

περισκέψεως (σταθμῆσεως), relinquo, līqui, lic-tum, 3. καταλείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ (=memoriae prodo [ἰδ. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.

relīqui, ōrum, ἄ., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. reliqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil relīqui facio, ἰδ. facio.

relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. ἰδ. facio A 21,5.

remediūm, īi, οὖ., φάρμακον, (γιατρικό).

re-mīgro, 1. επανέρχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, ἰδ. removeo.

re-mōvō, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδῶν ποιοῦμαι (παρκαμερίζω) Hn 10,3.

re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntīo, 1. ἀναγγέλλω.

rēor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρkm. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι.

repentē, ἐπίρρ., ἐξάιφνης, ἀπροσδοκῆτως.

repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.

re-pērio, reppēri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὐρίσκω C 3,2. causam bellandi εὐρίσκω

- αίτιαν τοῦ πολέμου (πολέμου).
 repero, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2)
 βздίζω ἔρωπον (ἀντίθετον εο).
 re-rōno, 3. καταθέτω (ὡς περίσ-
 σευμα).
 reppēri, id. reperio.
 re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 ζω, (σταματῶ τι).
 requīro (re-quaero), quisivī, qui-
 sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρί τινος πράγματος).
 rēs, rēi, I. πράγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι ταῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συγκρίσις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προστά-
 σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
 2) πράγματα, συνθήκη, σχέσεις
 Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
 C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις
 (ἐργολαβία) A 6,5. 5) πλθθ. res
 τὰ χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10,1.
 res familiaris, id. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13,1. id.
 utor. 7) res domestīcae οἰκιακὰ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δ' ἦν παρακαλεῖ-
 ται τις. II. πράξις, ἔργον Hn 11,6.
 C 3,4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3,3 res gestae πρά-
 ξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res
 maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecae,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publica (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.
 re publicā), τὸ κοινόν, ἢ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A
 3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2·
 2) ἢ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6,1. id. versor.
 res-seisco, seivī ἢ seīi, seītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μαθάνω.
 re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
 λάττω) ἐμυτὸν (ἐν ζωῇ).
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀθί-
 σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
 ὑποκλιτ.) ἀντιτείνω νὰ μὴ...
 re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
 tur eis ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.
 responsum, i, οῦ., ἀπόκρισις, ἀ-
 πάντησις.
 restīti, id. resisto.
 re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (καρδίζω ἐκ νέου).
 re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 εἶω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit... neque sibi diutius vi-
 tam esse retinendam ἐνόησεν
 (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὄφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ.
 3) (γυρορίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
 rettūli, id. refero.
 revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-

στρέφω.

revēdo, 1. ἀνακαλῶ. patriam defendens (ἀ' ὑπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθείς.

rex, regis, ἄ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὑπατον ἀξίωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σφύεται (καρχηδονιστὶ schofet).

rīsus, ūs, ἄ., γέλως, κυχγασμός.

robustus (δρύνιος). 2) opibus (ἄ. φαρ.) minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἤτο) ἔχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτησις) μετὰ γεν. = τῆ παρακλήσει (τινός)

rogo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15,1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrifico, 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ., (ἄλας). 1) κλιισθησία (γ ο ὤ σ τ ο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ., ὄρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενὸν, κλεισώρεια, στενὸν πέρασμα), πέρασμα,

στενὰ διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία, 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A A 21,6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancīo, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερω) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενότερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἱερός, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερός θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὔ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων, δέσμη, φρύγανα.

satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἄλλος, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστώτος ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστιγμένος) νά. . .

satis-facīo, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα). 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω τινα ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξηγήσιν ὅτι. . .

sāucius, πετρωμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ scilicet εἰδέναι ἐξἔστι), δηλονότι, δηλαδῆ.

scīo, scīvi καὶ scīi, scītum, 4. γινώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω. aliquid de pace scriptum est περί

- τῆς εἰρήνης ἐγγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo alicui ἢ ad aliquem γράφω τινί, ἢ πρὸς τινα.
- scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
- sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτοῦς, ἑαυτάς κ.λ.π.
- secum = cum se, μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῶν κ.λ.π.
- secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι), δεύτερος. 2) εὐνοῦς. secunda fortūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς συνθήκας, εὐτυχῶς.
- secūtus, ἰδ. sequor.
- sed, σύνδ., ἀλλά.
- se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
- se-grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλείω.
- se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi, netum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.
- semel, ἐπίρρ., ἀριθμ., ἅπαξ (μ ι α φ ο ρ ἄ).
- semper, ἐπίρρ., ἀεί, πάντοτε.
- senātus, ūs, ἄ., σύγκλητος. 2) ἢ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn 7,6. senatus populusque Romanus ἢ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἢ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Ῥώμης
- senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.
- senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is), γέρον, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γῆρατι C 3,3. A 16,4. 2) συγκρ. senior γέρον πωσ C 3,2.
- sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1. sēni, sēnae, sēna, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2,6. sensi, ἰδ. sentio.
- sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sententiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν, ἐπιτυχῶς).
- sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.
- separātim, ἐπίρρ., ἰδίᾳ (χωριστά).
- sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.
- septem, ἑπτά.
- septuagesīmus, ἑβδομηκαστός.
- septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,4.
- sepultus, ἰδ. sepelio.
- sēque (se καὶ -que = et se) Hn 11,7.
- sēquor, secūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεχστρατεύω μετὰ τινος. aliquem in provinciam (ὡς βοηθός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.
- sermo, ōnis, ἄ., (ὀμιλία, λόγος). 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλληνικῷ λόγῳ, ἑλληνιστί.
- serpens, ntis (ἐνν. b e s t i a), ὄφις, (γεν. πληθ. serpentīum).
- servīo, īvi, ītum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν

τὴν προσαχὴν μου εἰς... ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὄλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.

servulus, ἰ, ἄ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ἴι, ἄ., (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἔνν. n u m m u s τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = 2 1) 2 ἄσσάρια). Σηστέριος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἄσσάριον ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἴι, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centena milia sestertium (= sestertiorum) μετὰ ἀριθμ., πολλαπλασιαστικοῦ ἐπιρρημάτος = 100.000 σηστέριον, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens = (ἀφοῦ sestertium = 10.000.000 σηστέριον) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertio vicens = περίπου 500.000 δρχ. Ἰδὲ in.

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ., ἤττον. neque eo setius οὐδὲν ἤττον ὅμως.

sveerē, ἐπίρρ., ἀσστηρῶς.

severitas, ātis, ἀσστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἑξήκοντα.

si, σύνδ., εἰ, ἐάν. ἄν.

sic, ἐπίρρ., οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῶ ὄρω... A 6,4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, ἰ, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης. silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κήπος σύνδενδρος, (πάρκος).

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ., ὁμοῦ Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιῶμαι, [καμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμοιοῦς, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις,

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singularis, e, (μόνος). 2) ἐξαιρέτος, διαφέρων πάντων.

singuli, ae, a, ἕκαστος, in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστω, κατὰ κεφαλὴν.

socer, cri, ἄ., πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-αποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.

solitus, ἰδ. soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [= totus])

καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ., μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
 τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν
 νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
 (ἀνοίγω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλήρος C 2,1. non
 pro sortis necessitudine οὐχὶ
 συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
 σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν),
 τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει
 (μεταξὺ τῶν).
 sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specimen, mīnis, οὐ., (δειγμα).
 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārat = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes.), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς
 σκοποὶ A 6,5.
 splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 splendīdus, λαμπρῶς, ἀξιοπρεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπρεπεῖα παράστασιν ἔχων.
 sponsālia, ūm, οὐ., πληθ. μνηστεία,
 ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2)
 ἀποφασίζω.
 stipendīum, ūi, οὐ., (φόρος) ἐκ τοῦ
 stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
 ρανος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώ-
 νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώ-
 τη γενεαλογικὴ καταγωγὴ, γέ-
 νος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pa-
 ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
 stat + ἀπρμφ. = ἔχω στερερὰν ἀπό-
 φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi, —, 2. (σπουδάζω). 2)
 προθυμοποιῶμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
 παθῶ (κοιτάζω νά...)
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterārum σπουδάζων περὶ
 τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμα-
 τῶν, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studīum, ūi, οὐ., σπουδῆ, ζῆλος A
 1,4. 2) studia principum αἱ τά-
 σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
 ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
 τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3)
 (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως
 διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ
 νοῦ. studia litterārum ἡ περὶ
 τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
 σπουδῆ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
 (ἀτόμου τινός) A 2,2.
 stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
 suavitas, ātis (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis χάρις
 γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
 ριτος λεκτικὸν καὶ τόνος φωνῆς
 εὐχάριστος) πρβλ. τὸ γαλλ. dic-
 tion.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.
 sub-īgo (sub καὶ āgo), ēgi, ac-
 tum, 3. ὑποτάσσω.
 subītō, ἐπίρρ., αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως

sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) κα-
θιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.
sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συν-
υπογράφω ὡς συγκατήγορος τῆν
καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατη-
γόρου, « κλητῆρ ἐπιγράφομαι ».
sub-texo, xūi, xtum, 3. (συν-
υφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμ-
βάλλω.
sub-urbānus, πράστασις, πλησίον
τῆς πόλεως (Ῥώμης) κείμενος.
suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρ-
χομαι) 2) alicui διαδέχομαι (τινα)
ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.
suc-cumbo, cubūi, cubitum, 3.
(κατακλίνομαι). 2) ὑπέκω, ἐνδί-
δω, ὑποκύπτω, succumbente pat-
riā = si succumbēret patria ἐν
ῆ πατρὶς ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθε-
λεν ὑποκύψει).
suffectus (μτχ. τοῦ sufficio), ἐπι-
κατασταθείς, ἐπικατάστατος στρα-
τηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλ-
λου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.
sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυ-
τῆς, ἑαυτῶν κλπ.
sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
aptissimus προσαρμόζομαι τινι,
(προσκολῶμαι τινι). sum alicui
iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρε-
στάτατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
βολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum
in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
[ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου),
ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat

viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο
εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνῆρχετο, συν-
εποσοῦτο εἰς...), sum adversus
aliquem εἶμαι ἐκείνῳ (ἢ ἀντίπα-
λός) τινος. sum in amicitia cum
aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eādem
mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν
αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
διαθέσεις. sunt in suā potestate
εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι
αὐτεξούσιοι). sum optimarum
partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρα-
τικοῦ κόμματος. continentis est
εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est sig-
num continentiae εἶναι σημεῖ-
ον οικονομίας (προδίδει οικονο-
μίαν). est signum diligentiae
εἶναι σημεῖον ἐπιμελετημένης φι-
λοπονίας. aliquid est indicio
(δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρη-
σιμεῖαι πρὸς ἀπόδειξιν). reli-
quum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι
(ὑπολείπεται) νά...
summa -ae, (τὸ ὅλον). 2. summa
imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1. 3)
κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3.
summus καὶ supremus (ὑπερθ.),
ἀνώτατος, ὕπατος. summas (am-
phōras) opērit καλύπτει τὴν ἐπι-
φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμ-
φορέων.
sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.
sumpsi, id. sumo.
sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδά-
πανος, πολυέξοδος, σπάταλος A 13,
5. πολυδάπανος, πολυτελής A 14,3.

sumptus, ūs, ἄ., δαπάνη, ἔξοδον. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευαί) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλα κλπ.).

superārat = superavērat.

superārim = superavērim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἄ. καὶ θ., ἴσος οὐ. (γεν. iōris συγγρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1,4. Hn 4,4. 2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hn 1,2. Hn 1,2.

supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω, classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stitibis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

supiā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ., ἀνωτέρω.

suprēmus = summus.

sus-cipio (sub[su(b)s] καὶ cāpio), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ

(ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspicio, ōnis, ὑποψία.

sus-tineo (sub] = su(b)s] καὶ tenēo), tinui, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὀρμὴν τῶν πολεμίων.

sustuli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδίᾳ αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ., sui, ōrum ἄ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarīus, ii, ἄ., κήρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρὸς, σιωπηλός.

talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολὺ.

tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ὥσπερ, ὡσεῖ).

2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2. (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀρχαρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ

antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολὺ). 2)

τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2.

A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω

πολύς, οὕτω μέγας A 14,2. hic

tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ

- tectum, i, ού., (στέγη). 2) οἶκος, οἰκῆμα.
- temerē, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογί-
στως), nullus dies... temere οὐ-
δεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως...
A 20,2. (ιδ. intercedo).
- templum, i, ού., ναός.
- temporibus, ιδ. tempus.
- tempus, ōris, ού., χρόνος. tem-
pore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρό-
νῳ. suo tempore ἐν τῷ οικείῳ
χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A
28,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3)
πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις
τῆς ἀσθενείας A 22,2.
- tenēo, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2)
aram ἐπιθέτω τὰς χειράς ἐπὶ τοῦ
βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ
ἱεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn
1,5. 4) principatum eloquentiae
κρατῶ τὰ πρωτεύα (τὰ σιγήπτοα)
τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρώτος
ῥήτωρ. me uno loco διαμένω
ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω,
πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 1,2.
- tenesmos (ἀντὶ tenesmus), i ἄ.,
καλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς
ἀφόδευσιν, «τενισμός».
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω,
ἀσπειροῦμαι A 1,2. 3) κλητεύω,
ἐνάγω C 2,4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. ter-
na milia ἐνν. (sestertium) =
3.000 σηστέρτιοι.
- terra, ae, γῆ, ἥπειρος, ξηρά.
- terror, ōris, ἄ., τρόμος.
- tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην
φορὰν).
- tertius, τρίτος
- testamentum, i, ού., διαθήκη.
- testimonium, ii, ού., τεκμήριον,
ἀπόδειξις.
- testis, is, ἄ., μάρτυς.
- timor, ōris, ἄ., φόβος.
- tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἶ-
ρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn
9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀ-
ναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.
- totus (γεν. totius, δοτ. toti), ὅ-
λος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā
ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὄλην.
- trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3.
παραδίδω. non suae esse vir-
tutis arma adversariis tradere
(εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς
ἐαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἐαυτοῦ ἀξιο-
πρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὄπλα
νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου)
διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς)
A 1,3.
- trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω
- traduxi, ιδ. traduco.
- traicēi, ιδ. traicio.
- trā-īcīo (πρόφερε trajicīo), iēcī,
iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλή-
νη, ψυχικὴ ἡρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαλη-
νῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ
τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίσση)
καθησύχασαν (ἠρέμησαν, κατηνᾶ-
σθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-ἔο, ἴρε, διαβαίνω, διαπερῶ.
transīi, ἰδ. transeo.

transītus, ūs, ἄ., δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἄ., (φύλαρχος). tri-
bunus militum χιλιάρχος. Ἐλά-
στη λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτρο-
πῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tri-
bunus plebēi (γεν. τοῦ plebes)
δήμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμα). 2)

litteris (δοτ.) nonnihil temp oris
ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρό-
νον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου).

3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4)
cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tri-
buor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον
ὅτι ἀπεδίδοτο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀ-
ποδοθῆ), ὅτι ὄφειλετο, ὅτι προ-
ήρχετο ἐκ... A 6,5.

tridūum, i, οὐ., τριήμερον.

triennīum, īi, οὐ., τριετία.

triginta, τριάκοντα.

tritīcum, i, οὐ., σῖτος.

triumphus, i, ἄ., θρίαμβος. Ὁ θρί-
αμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν
τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψήφι-
ζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῶ ἐπι-
στρέφοντι νικητῆ καὶ τροπαιούχῳ
στρατηγῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
λεγεῶνων εἰσῆρχετο ἐν πομπῇ εἰς
τὴν Ῥώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν
ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.

tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2.
ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
valetudinem φυλάττω τὴν υγείαν

μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).

tuli, ἰδ. fero.

tum, ἐπίρρ., τότε tum quoque καὶ
τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἄ., (ταραχῆ). 2) (αι-
φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἐνθα Hn 1,2.

Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον.,
ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8,2. 11,2.

ullus, (γεν. ullius, δοτ. ulli), (προ-
ηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς.

ultimus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου
ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος
A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον
ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσεως)
ποτέ, οὐδέποτε.

undē, ἐπίρρ., ἕθεν, ὀπίθεν.

undīque, ἐπίρρ., πανταχόθεν.

unīversus (ἐκ τοῦ unus+μτχ.
versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ-
πάντες, σύμπαντες.

unus (γεν. unius, δοτ. unī), εἷς
Hn 12,1. 2) εἷς, μόνος Hn 1,2
(ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἷς,
ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτός
Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ῥώμης).

urbs, urbis, πόλις. 2) = Ῥώμη Hn
5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἄστν

= Ἀθῆναι. Πόλις = Κων)νοῦπο-
λις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος).
usque, ἐπίρρ., (διγεκῶς). 2) μετ'

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος. usūs, ūs, ἄ., χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usus benivolentiaque (id. benevolentia) A 20,5. 3) ūsū (ἄφαρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἢ (ἐάν τὸ usū ληφθῆ ὡς δοτ. πτώσεως = usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ = fieri solet (εἶωθε γίνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουν) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16,4. usus (sum), id. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρρησιαίᾳ προτάσει πρὸς σαφέστεραν ἀνάπτυξιν C 1,1: ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθύς ὡς (συνήθ. μετὰ πρkm. ὀριστ.) Hn 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας κλπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hn 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2,4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2,21,3. 5. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrius).

uterque, utraq̄ue, utrumque (ἐν. γεν. utriusque, δοτ. utriūque) ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικόν quod utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utriūque (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκονται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια. ūtor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ. χρῶμαι. aliquo doctōre χρῶμαί τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἄφαρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἄφαρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἁγίας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14,2.

utpōte. (ὡς δυνατὸν [ἐστίν]). 2) ἄτε + μετοχῆ.

utrius, id. uter.

utrobique, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εισάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίως ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)— ἤ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρός (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πάλῃων) Hn 2,4.

vālō, lūi,—, 2. (ὕγιάνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρός Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) A 5,3.

valetūdo, dīnis, κατὰστασις ὑγείας, (εὐρωστία), ὑγεία A 2,1. 5. 2) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ., (περι)χαράκωμα. πρόχωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ., (ἀρχαίωτ. vasum, ὄθεν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίση. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, tis, ἄ., μάντις, προφήτης. -ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἤ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὐ., πρόσσδος, nova vestigalia νέαι πρόσσδοι Hn 7,5.

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεῶς, πλέω. vel (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ἤ. vel—vel ἤ—ἤ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρακτ. ὑποτακτ. τοῦ volo.

vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem προτ. ὑποκτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὐ., ἰστίον (τῶν πλοίων). velut, ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ, καθάπερ.

venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.

venēnum, i, οὐ., δηλητήριον, ἰός.

venīo, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησιν

τινος, ἀντιτάσσομαι τιμὶ (ἐχθρικόως). 3) venit usu, ἰδ. usus.

venter, tris, ἄ., γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολούσεις, καλοσφγία).

ventus, i, ἄ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὐ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, veritus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μὴ, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.

3) asperitatem alicuius αἰδοῦμαι, εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητα τινος. 4) aliquem σέβομαι τινα A 15,1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρέβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, π. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων.

in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον.

versuram facere νέον δάνειον

- δανείζομαι ιδ. και facio.
- versus, ūs, ἄ., (αἰδολαζ). 2) στίχος, ποίησις.
- verto, rti, rsum, 3. στρέφω, ver-
to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
ρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέ-
πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.
- verus, ἀληθής. si verum est ut,
ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς ὅτι..
- veto, tūi, tūtum, 1. (κωλύω). 2)
vetor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
- vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
τία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.
- vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
- vīa, ae, ὁδός.
- vicesīmus, εἰκοστός.
- vicīens, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.
- vicissem, ιδ. vinco.
- victus, ιδ. vinco.
- vidēo, vīdī, vīsum, 2. βλέπω,
παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
5. 2) μετ' ἀρνήσεως = δὲν γνωρίζω
Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-
detur potuisse φαίνεται ὅτι ἤ-
θελε δυνῆθῆ, φαίνεται ὅτι θὰ ἤ-
δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι,
(περὶ νῶ γι ἄ...) Hm 1,2. 2,5.
C 3,4. A 3,1. 15,2.
- viginti, εἴκοσι.
- villa, ae, ἐξοχική οἰκία, ἔπαυλις.
- vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.
- vir, viri, ἄ., ἀνήρ. 2) πληθ. στρα-
τιῶται, ἄνδρες.
- virgo, gīnis, παρθένος, virgo fi-
lia νεαρὰ παρθένος.
- virtus, ūtis (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ'
ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ
εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
σῶμα αὐτοῦ). 2) virtus bel-
lica ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hm
1,4. Hn 1,1. 3) δραστηριότης,
ἱκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετὴ, χα-
ρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,5.—
Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι
πράξεις, τὰ ἥρωικά ἔργα, τὸ ἐν-
δοξον παρελθόν Hn 12,5. 2) ἀτο-
μική ἀξία C 2,4.
- vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires
virūm, virībus, κλπ. (βία). 2)
ὄρμη Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρό-
της A 21,3. 4) ἔφοδος, πρόσβολή
Hn 3,2.
- visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ιδ.
videor).
- visus, ūs, ἄ., θέαμα.
- vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τῆ)
βίος, ζωή.
- vitūm, īi, οὐ., (κακία). 2) σφάλ-
μα, λάθος, ἀμάρτημα.
- vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.
- vīvo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
affluentīus διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθο-
νοῖς). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ
τινος. σχετίζομαι πρὸς τινα.
- vivus, ζωός, ζωντανός. 2) =vi-
vens. Hannibale vivo = Hanni-
bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος.
ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὕπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὕπερ μετὰ δυσκολίας ἢ θελέ τις πιστεύσει.

vixi, ἰδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ βίβλ. Fel.—ἔθεν ἔλδομαι), vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, mīnis, οὐ., (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμμ C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅλου) A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις), ἀπροαίρεσις, πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος τῆς φωνῆς.

vulgus, i, οὐ., (ὄγλος). 2) πλῆθος τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος) ἰδ. edo.

vultus, ūs, ἄ., (σνῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

---

1. Εισαγωγή	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	9 - 26
α) Hamilcar	»	9 - 10
β) Hannibal	»	11 - 17
γ) Cato	»	18 - 19
δ) Atticus	»	19 - 26
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	»	27 - 60
α) Άμίλλας	»	27 - 30
β) Άννίβας	»	30 - 42
γ) Κάτων	»	42 - 45
δ) Άττικός	»	46 - 59
4. Πίναξ ιστορικός και γεωγραφικός	»	61 - 70
5. Λεξιλόγιον	»	71-134

Τὰ αντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσῆμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπον, στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου, θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15)21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕ' 1967 (ΧΙ) - ΑΝΤ. 80.000 · ΣΥΜΒ. 1628/14-11-67

Ἐκτυλ. : Ἐν. Τσιγκογράφων Ἀθηνῶν ΣΥΝ. Π.Ε. Βιβλιοδ. Κ.Α. Στάμου Ἀθήναι.

